

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

vigred

4

ŽENSKI LIST

1933

Dobre knjige

V založništvu Družbe sv. Mohorja v Celju sta izšli zopet dve knjigi »Ko so hrastiški šumeli«, zgodovinski roman. Spisal S. R. Minclov, iz ruščine prevedel B. Vdovič († 17. marca t. l.). Lepa, dolga ruska povest in zelo lepo prevedena. Cena broš. 30 Din za ude, za neude 40 Din, vez. za ude 42 Din, za neude 56 Din.

Vigrednice jo bodo zelo rade citale. Dobi se v Mohorjevi knjigarni v Celju in po vseh ljubljanskih in mariborskih knjigarnah.

Druga knjiga pa je »Veliki Tomaž«, povest, spisal France Bevk. Prelepa vaška povest, nekaka zgodovina dveh rodov, ki je tako zanimiva in tako domača, da je človek ne more odložiti, preden je ne prečita. Cena broš. 21 Din za ude, za neude 28 Din, vez. 33 Din za ude, za neude 44 Din.

Dobiva se po vseh onih knjigarnah, kakor prva.

V založništvu Jugoslovanske knjigarne je izšla mladinska knjiga »Nonni«, spisal Jon Svensson, prevedel dr. J. Lovrenčič. Cena vez. 55 Din.

Zelo napeto pripovedovanje zgodb maledga dečka, ki bo mladino zelo zanimalo; zato je tudi lično opremljena knjiga kaj primerno darilo zanjo. Dobiva se v Jugoslovanski knjigarni in po vseh drugih knjigarnah.

V isti založbi je tudi izšla knjiga v dveh delih »Faraon«. Spisal Boleslav Prus, iz poljščine prevel France Koblar. Te knjigi sta 48. in 49. zvezek Ljudske knjižnice. Cena prvi knjigi vez. 55 Din, broš. 45 Din. Cena drugi knjigi vez. 65 Din, broš. 55 Din.

Knjigo bodo zlasti radi čitali vsi, ki jim ni za samo dejanje, ampak radi prestudirajo tudi časovno kulturno ozadje. Obe knjigi dobimo v Jugoslovanski knjigarni in tudi po vseh drugih knjigarnah.

V založništvu Misijonske tiskarne Domžale-Groblje je izšla komedija v štirih dejanjih »Beneški trojčkie«, spisal Antonio Collatto, poslovenil Niko Kuret, kot 3. zvezek Ljudskih iger. Cena 16 Din. Oder, ki naroča vsaj pet izvodov, je s tem oproščen plačevanja avtorskih tantijem. Igra je polna zdravega humorja in zlasti pripravna

za pustne prireditve. Dobiva se po vseh knjigarnah.

V založništvu lista »Naša zvezda« je kot 1. zvezek zbirke izšel misterij v enem dejanju »Vitez naše ljube Gospe«. Spisal B. v. Rosenhag, poslovenil A. S. Zelo učinkovita igra zlasti za kongregacije.

V samozaložbi preč. g. Vitala Vodusek, ekspozita v Lokah pri Zagorju ob Savi je izšla prelepa zbirka njegovih »Nedeljskih misli«, ki so izhajale v nedeljskem »Slovencu« vse leto 1933. Premnogi, ki so jim te nedeljske misli tako ugajale in jim govorile k srcu, da so jih sproti izrezavali iz »Slovenca«, se bodo te zbirke resnično razveselili, zlasti še, ker je lepo izpopolnjena. Zlasti pa se bodo razveselile vse Vigrednice, ki so tolikrat povpraševale, če bodo nedeljske misli pač izšle. — Zakaj so pač te nedeljske misli našle toliko odmeva? Mislimo, da ne trdimo napačno, če rečemo: pač zato, ker jih je spisal sodobni človek za sodobnega človeka. Vsaka nedelja s svojim bogoslužjem in zlasti z listom in evangelijem, ako jo prav razumemo, posega naravnost v sodobno naše življenje, le vsi smo tako povnanjeni, da je ne razumemo, razumeti ne znamo. Zato moramo biti tembolj hvaležni pisatelju, da nam je pomagal do tega razumevanja. Knjiga se naroča pri avtorju za 28 Din in 1 Din poštne, po knjigarnah je knjiga 32 Din. — Izvodi so samo vezani. — Prelepo nedeljsko čtivo toplo priporočamo.

V založbi »Vigredi« je lansko leto izšla zbirka nedeljskih radio-predavanj iz »Dekliške ure« pod naslovom »Med pomladjo in poletjem«. V tisoč izvodih je že obiskala slovenska dekleta. V teku enega leta je nov tisoč deklic zrastle v dekleta, ki naj bi ob tem važnem prehodu dobile v roko to drobno knjižico, ki bi jim kot dobra prijateljica marsikaj povedala iz dekliškega življenja. Zato naj bi jo priporočile ali podarile učiteljice vsem onim učenkam, ki se poslavljajo od šole. Naroča se pri upravi »Vigredi«, Ljubljana, Masarykova cesta 12, po 10 Din. — Knjigarne običajni popust.

Vsem cenjenim naročnicam in naročnikom, sodrudnicam in sotrudnicam, čitateljicam in čitateljem želi vesele velikonočne praznike

uredništvo in uprava.

Vigred

LETO XI // V LJUBLJANI, 1. APRILA 1933 // ŠTEV. 4

Magajna Bogomir:

Klara Legiševa.

V.

Vila Manfreda je stala izven središča mesta na rebri pod goro. Julči je stopala po strmem stopnišču proti vrtu, ne da bi govorila. Klara ji je sledila plaho, in ko sta dospeli do vrtnega zidu, ji je srce tako udarjalo, da se je morala ustaviti. Toda Julči jo je trdo prijela za roko in potegnila za seboj.

»Ali mi misliš pobegniti? Tak obraz imaš, kot da bi te gnala pod vislice. Kaj si bo vendar mislila gospa o tebi?«

Klara je odkimala, kakor da se ne boji. Julči je pozvonila. Po peščeni poti je prikoracal star, nekoliko upognjen hišnik, prijazno je pozdravil Julči, potem se je radovedno ozrl na Klaro in pokimal, kakor da je zadovoljen.

»Je gospa gori, Pepo?«

»Gori so gospa, Berta in Marij. Gospod še je odpeljal. Ali ste pripeljali novo gospodično?«

»Da, to je Klara. Klara, to je hišnik Pepo.«

Starec se je priklonil. Ta poklon je Klaro še bolj zbegal. V glavi ji je zvenela beseda — »nova gospodična«. Hotela je nekaj reči Julči, toda ta je že odhitela mimo starca skozi drevored cipres proti villi, ne da bi spustila Klarine roke. Stopili sta v široko vežo in šli potem po stopnišču do visokih vrat. »Delaj se veselo,« je zašepetala Julči in potrkala na vrata, ki so se odprla minuto pozneje. Prikazala se je sama gospa.

Klaro je takoj minil ves strah. Obraz, v katerega se je zagledala, je bil skoraj materinsko prijazen, in skoraj lep, dasi obdan že z močno sivimi lasmi. Julči se je sklonila in poljubila roko gospe, toda Klara se je komaj vidno nasmehnila in ni vedela, kaj naj stori.

»Še zelo je boječa,« jo je opravičila Julči. Gospa je prijela Klaro za obe roki in ji pogledala v oči.

»Ne boj se, mala! Mnogo so mi pravili o tebi. Res si lepa. Pri nas ti ne bo težko. Gotovo ti ni bilo nikjer tako dobro, kot ti bo pri nas. Le pojdi z menoj!«

Pritegnila jo je za seboj v velik, od sonca močno osvetljen prostor. Julči je sledila obema in uprla takoj pogled v vrata, ki so vodila na nasprotni strani iz sprejemnice.

»Odloži plašč in sedi k meni, mala! Vi, Julči, tudi lahko ostanete.«

Ko je Klara odložila plašč, jo je gospa ogledovala dolgo z vidnim zadovoljstvom. Položila ji je desnico na ramo, z levico ji je dvignila glavo.

»Ti si zelo mlada in še nisi bivala v mestu? Ne? No, saj mi je že Julči pripovedovala o tebi. Kako je doma pri vas?«

»Težko je,« je zajecala Klara. »Prodati mislijo, če ne bomo odplačevali dolgov. In kam naj gredo potem mati, oče in mala Maša? Odšla sem v mesto, da...«

»Vem, vem, Klara! Takoj ti bom dala nekaj denarja. Boš lahko odposlala še danes. Včeraj sem obljubila Julči, da te pustim še danes v mesto. Ali si bila res bolna včeraj? Jaz sem te že včeraj želela videti.«

»Jokala je, ker ji je bilo težko po domu. Toda danes je že vse bolj vesela,« je odgovorila Julči.

»Žalostiti se pač ne smeš. Saj tvoji domači te bodo lahko obiskali kedaj, pa tudi z Julči boš lahko odšla včasih v mesto, kjer boš našla mnogo zabave in razvedrila. Seveda, nekaj denarja ti moram izročiti takoj!«

Gospa je stopila skozi vrata, izza katerih se je zaslišal smeh, in se takoj vrnila s par sto lirami. Izročila jih je Klari, ki prvi hip ni vedela, kam bi z denarjem. Ko ga je končno stisnila v žep, se ji je tresla roka.

»Marij, Berta, pridita no vendar že,« je zaklicala gospa.

Vstopila je najprej Berta, pšeničnolaso dekletce, ki je obstalo pred Klaro in se strmo zagledalo vanjo.

»Kako ji je ime,« je vprašala mater.

»Klara — saj sem ti rekla! Daj ji vendar roko, da se te ne bo bala.«

Klara je zbegano ponudila roko, toda Berti je desnica obvisela ob telesu. Hip nato je dekletce planilo v smeh, ne da bi se menilo za pogled, ki mu ga je vrgla mati, zbežalo od Klare in skoraj treščilo v Marija, ki je vstopil prav takrat.

»Glej jo,« je zaklicala Berta Mariju. »Drži se kot svetnica na oltarju! Kdo bi si mislil, bratec moj! Mnogo sreče!«

Berta je obstala onkraj odprtih vrat in se smejala neprestano. Nastala je za nekaj trenutkov zmeda. Gospa ni vedela, kaj naj bi rekla. Klari so zopet silile solze v oči. »Daj mu roko,« ji je zašepetala Julči, ki je videla, kako Marij nudi Klari ves presenečen in tudi ves zbeغان desnico.

Šele sedaj se je Klara zavedla. Pred njo je stal Marij, ves drugačen, kakor si ga je predstavljala zadnje dni. V svoji domišljiji si je ustvarila sliko odraslega, močnega, lepega, lahkoživega veseljaka, tu pred njo pa je stal ves plah mladenič, ne posebno lep, nekoliko manjši kot ona, zelo bled, toda z velikimi črnimi kodri in s širokimi črnimi, zelo zasanjanimi, skoraj žalostnimi očmi.

Ko ji je stisnil desnico, ni izmaknila roke in kljub rogajočemu se smehu Berte, je njej sedaj izginila rdečica, ki ji je poprej šinila v obraz, in na ustnice ji je priplaval skoraj nasmeh.

»Jaz sem Klara.«

Gospa je med vsem tem opazovala vsak migljaj njenih potez in nezadovoljstvo, ki se ji je zrcalilo v očeh radi Bertinega posmeha, je polagoma izginilo.

»Berta je neugnana, toda polagoma se bosta že spoprijateljili. Marij pa je dober fant. Sedita vendar k meni! Marij je napravil z odliko izpit na akademiji. Ali ti ugaja Klara, Marij!«

»Lepa je — lepa si, da, rekli so mi, da si lepa. Julči je rekla.«

Ozrl se je proti Julči, ki je še vedno stala in upirala nepremično oči vanj, in umolknil. Ta hip se mu je nekaj nelepega zrcalilo v očeh, toda hitro se je ozrl nazaj na Klaro in se zasmel na široko. »Ti moraš dolgo ostati pri nas.«

»Seveda bo ostala, Berta ne more vendar sama hoditi na izprehode in s čolnom po morju. Lahko bi se ji kaj pripetilo in tudi ti, kaj, si ne boš želel letati vsenaokoli po mestu, ko bo tak angelček v naši hiši,« je nadaljevala gospa. »Seveda moraš biti dober s Klarico in se ne smeš obnašati kakor divjak. Človek se mora obnašati lepo proti vsaki ženski, saj sem ti že pravila.«

»Vem, vem, mamica! Bom že skrbel, da ji bo čim lepše pri nas. Včasih se bomo tudi peljali na Reko, kaj ne, mamica? Jaz znam sedaj voziti že popolnoma dobro in ne bo treba najemati šoferja.«

»Ah, kaj boš sedaj pozimi vozil! Ko pride pomlad, ti bom že dovolila. Pojdi sedaj! Dekleti morata na kosilo. Saj še nista obedovali, kaj ne? Julči, peljite Klaro v njeno sobo! Kosilo vama bodo prinesli tja. Klara naj se vrne do enajstih, da ne bo moral Pepo bdeti predolgo. Klarica, jutri boš dobila novo obleko. Ta obleka, ki jo nosiš, je vendar strašno revna. Tako lepo telo kot je tvoje, mora nositi sebi dostojno obleko.«

Gospa je vstala in ponudila roko Klari in Julči. »Julči, če rabite kaj, se le oglasite pri nas! Mi vam bomo radi pomagali. Klara, na svidenje jutri!«

Klara in Julči sta odšli iz sobe. V njo pa sta planila nazaj Marij in Berta. Marij je objel mater in se smejal ves radosten. Sedaj ni bilo več tiste hlinjene žalosti, s katero je znal sprejeti dekleta, v njegovih očeh. V zenicah se je zrcalilo vse nekaj drugega. »Mamica, ti imaš izboren nos. Kdo bi si mislil! V vsem Trstu ne najdeš lepšega dekleta kot je ta Klara. Sedaj prav gotovo ne pojdem leto dni več krogat v staro mesto.«

»Lump moj,« je odgovorila gospa, »glej, koliko skrbi mi delaš? Ali ne veš, kako je robantil papa, ko si izročil Julči tri tisoč lir za odškodnino? Pa niti pri nas ni stanovala Julči. Ta Slovenka bo še dragocenejša. In zdi se mi celo, da jih boš v začetku dobil še po glavi. Ona ni taka, kakor je bila Julči, dasi je mnogo lepša od nje.«

»Ščava je ščava¹,« je odgovoril Marij, »toda mamica, veš, ona je lepša kot vsi angeli pod svetim Justom skupaj in če bi ne bila ščava, bi se zaljubil vanjo. Kaj misliš, ali je ona že imela kakega ljubimca?«

¹ Ščava (dialektično) je psovka za Slovenke v Trstu. Besedica, tisočkrat in tisočkrat rabljena, pomeni sužnjo.

»Povem ti,« je odgovorila gospa mama, »ona je bolj nedolžna od vsake vijolice, ki zraste ob prvem soncu v prvi pomladi. Strašno jo boš polomil, če jo boš hotel pridobiti prvi teden.«

»Ni ščave, ki bi ne ljubila denarja,« je odgovoril sin. Mati je objela njegovo glavo v naročje in mu stisnila poljub na čelo. Rekla mu je: »Marij, čas je, da bi si izbral nevestico, ko te pozna toliko najboljših družin vsega Trsta. Vendar, prej ko končaš študije, naj ti bo to dovoljeno, dasi se bo papa srdil. Jaz ti vendar ne morem dovoliti, da bi zahajal k ščavam v staro mesto in tvegal svoje zdravje, ali pa umiral doma kakor kak Narcis.«

»Ti si me vedno razumela. Papa pa me ne razume prav nič.«

»Papa ima premnogo skrbi. Ali misliš, da je malenkost obvladati trgovino, kjer je zaposlenih nad petdeset uslužbencev in kjer treba napolniti z blagom tri nadstropja veletrgovine v centru? Saj veš, da je zadnjič komaj rešil tistih petdeset tisoč lir. Saj ti ni papa nikdar nič očital. Toda ko je lansko leto imel pri tovoru iz Aleksandrije toliko izgube, se je razburil tako ... Pa pustimo to. Papana ne bo iz Genove najmanj mesec dni.«

Potem se je obrnila gospa k Berti.

»Kako komedijo si mi uganjala poprej? Ali nisi videla, da so prišle Klari solze v oči?«

Berta je stopila tik k materi.

»Ali je mar ščava moja sestra, da bi ji jaz morala ponuditi roko? Temu mojemu bratcu dovolite, karkoli zahteva. Mene ne pustite nikamor. Sama ne smem nikamor od hiše, dokler mi ne boste končno kupili kakega od mene sto let starejšega debeluha za moža. Seveda, gospodična Klara me bo spremljala po mestu in po morju, ona, ki je lepša kakor vaša hči in nima peg na licu kakor jaz. Če grem na izprehod z njo, bodo strmeli gospodje vanjo in ne vame.«

Berta je planila v jok. Mati se je razburila in jo prijela za roko.

»Berta, ali se ti meša? Kdo te bo silil, da boš hodila z njo? Kdo je vendar rekel, da je ona lepša kot ti.« »Jaz vama pravim to in čuj me, mati, edini, ki bo znal braniti to deklenco pred tem« — Berta je pokazala na brata — »bom jaz, veš mati, prav jaz in če jo boste nameravali odpustiti poprej kot bo ona sama hotela, bom šla od hiše z njo tudi jaz. Ali misliš, da sem tako bedasta, da nisem videla, kaj se je zgodilo z Julči? Ali naj to povem Klari jaz? Vsej hiši ste zabranili praviti. Ali misliš, da si mi s tem, ko si me pošiljala v šolo k sestram Naše Gospe, zakrila z dlanmi oči? Ne — prav one so mi povedale, kaj je človek, razumeš, mati, prav one in so mi povedale o vsej gnusobi, ki se dogaja v tem mestu. Za človeka barantate kakor za živino in to radi takih bledoličnih sladostrastnikov kot je moj bratec.

Čeprav je Klara lepša kakor jaz, ji bom dala roko in poljubila jo bom še bolj kot bi mi bila sestra, samo — čuj mati, samo če bom videla, da je res tako kot se mi zdi sedaj in ne laže s svojimi nedolžnimi očmi. Klanjam se, mama! Še enkrat, bratec Marij, mnogo sreče!«

Marij se je silno razsrdil na te besede in hotel planiti za odhajajočo sestro.

Mati pa ga je med nasmehom pridržala za roko: »Ptici so začela rasti krila in bi rada vzletela. Ne jezi se, Marij, se bo že pomirila. Naradili bomo, da bo vse prav.«

(Dalje prih.)

Peleasa:

Križ in vstajenje.

Izmed slik, katere so našli v rimskih katakombah, me je posebno ganila le ena podoba: križ, okrašen z dragocenimi kamni. Iz križa samega raste rožni grm, kakor da hoče zakriti njegovo strogo goloto.

V katakombah se le redko najde križ. Mlada vera prvih kristjanov bi bila morda težko zdržala pogled na to mučilno orodje, ki je bilo osvoraženo po vsej zemlji in katero so dan za dnem vlačili po mestnih ulicah za trpinčenje sužnjev. Da pa je bil kristjanom prizanesen prehod iz strahote v ljubezen,

Sprevod mladenk »svetega Grala«. Ob priliki predstav misterijev v Berlinu se je zbralo nad 1200 nizozemskih in nemških katolikinj, ki so včlanjene v Zvezi svetega Grala, ter so po predstavah korakale v dolgem sprevodu po berlinskih ulicah. Pisana oblačila in zastave so nudile kaj živo sliko. Pod imenom »Gral« obstoja že dalj časa na Nizozemskem in v Angliji katoliška dekliška organizacija, ki pa se zadnje čase pojavlja tudi v Nemčiji.

je krščanski genij pokrtil ta križ z dragocenimi kamni in razcvitajočimi se rožami, pordelimi od odrešilne krvi.

Zdi se mi, da ta simbol glasno razodeva, kako je postala smrt pomočnica ljubezni. Idealna soha umirajočega kristjana ni več antični gladiator, ki pade sicer vdano, toda z nagnjeno glavo gledajoč še enkrat to zemljo, ki gineva pred njegovim pogledom, boječ se ničevosti večne noči. Ne! Ideal umirajočega kristjana je odslej *Križani*, ki umira pokonci zravnán, vzdrišen nad zemljo, kot svečenik pred oltarjem, povzdigajoč svoje oči proti Očetu, odpuščajoč vsem ljudem, katere ljubi do zadnjega vzdihljaja.

Daj, da v Te uprem tudi jaz svoj poslednji pogled, o, sveta podoba mojega Odrešenika! Daj, da te prijateljska roka položi tedaj v moje roke, dvigne pred moje oči, približa mojim ustnicam! Naj bodo tedaj, ko mi slabosti zadnje ure ne bodo več dopuščale, da Te molim, vsaj moje oči, zamaknjene v Te, še nesle moji duši pomoč Tvoje navzočnosti — — — Blagor meni, če umrjem ob tem gledanju ljubezni! — — — Tedaj bo moja smrt le polet ustvarjene ljubezni k tisti Ljubezni, ki bo trajala večno — — —

F. Z.:

Aleluja!

Velikanoč! Beseda, ki očara in je zapisana z zlatimi črkami v pomladnem ozduhu, ko vsaka vzbujena gruda tudi odvali kamen vstajenja.

Velikanoč! Beseda, ki ve o cvetočih grmičih, o žuborečih virčkih, o lastovkah in slavčkih, o bučečih orglah in svečanih mogočnih spevik broná. O radost slavnega prazničnega zvonjenja po melanholičnem molku! Tišina turobna in sladka, neprestano vabilo k premišljevanju velike skrivnosti učlovečenega Krista. O Njem neskončna skrivnost izkušenj in bolesti človeške.

Pojavil se je človek, najlepši, največji in najnesrečnejši na zemlji: iz ljubezni do nas.

»Nihče ga ni videl smejati se; a mnogo ga jih je videlo plakati!« In bival je med nami? Blagoslovljene roke, ki so se dotikale njegovega oblačila! Blagoslovljena ušesa, ki so čula njegov glas! Blažene oči, ki so se srečale z njegovimi! Prve oči, ki so se srečale z njegovimi: bile so oči materine, oči Marijine! Prve, ki so srečale njegove v jutru vstajenja: bile so oči žene: oči Magdalene! In v trpljenju: žene, samo žene, ki so ga umele, tolažile, objokovale!

Vzklikali so zaslepljenci: »Križaj ga! Križaj ga!« — Toda žena, bistrovidna žena Pilatova: »Ne obsojaj ga, pravičnega!«

In ko se je tresla zemlja, naredila tema, in je vse bežalo, ostale so: žene, da mazilijo z balzomom in solzami sveto truplo pred pokopom.

Morda se je zato oni dan žiljenja in radosti, luči in gloriije, prikazal najprej ženam in jim zaklical vsem v tolažilo blagodoneče in ljubko: »Marijal!«

Onim pa, ki so ga pač ljubili, a tudi zatajili in zbežali, se je pojavil kasneje in pustil nevernemu se tudi dotakniti svojih ran. In prikazal se jim je, da jih vnovič poduči in jim pusti naročilo: »Euntes in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae.« In da izpolnijo to povelje, so apostoli in njih nasledniki trpeli preganjanje in mučeništvo.

Velika je naloga, dana od največjega človeka-Boga, ki se je pojavil na zemlji. Medtem, ko je odločena ona slajša, ona ljubezen...: »Marija!«

O, Velikanoč! Beseda sijajna in očarujoča, vidim te blesteti na modro zelenem ozadju zemlje in neba! Aleluja! Otresimo se žalosti...

Saj nas obredi bodre in pozipljajo k veri v vstajenje mesa, odpuščanje grehov in končno zmago dobrega nad zlim. Zahvalimo se Bogu, odprimo dušo upanju, verujmo z radostjo v srcu: to je obljuba osebne Velikenoči vsakega, ki ima vero v Krista in jo išče. Aleluja!

S. K.:

Odpri okno!

Gospa Majda je vzorna gospodinja. V njeni hiši vlada krasen red. Vsaka stvarica je na svojem mestu. Kako se blišči njena kuhinja, kako čisto je po njenih sobah!

Gospa Majda je vstopila v salon, da nekoliko odpre okno božjemu soncu, ki razkošno lije svoje žarke na mesto in na plan. Počasi stopa ob elegantnem pohištvu, boža s pogledom vaze in okraske, ogleduje se v zrcalno izglajenem parketu. Da bi salon danes čistili? Res ni potreba — saj ga ni praška nikjer!

Počasi stopi k oknu in mehanično razmakne par oknic. Velik pramen sončnih žarkov se vsuje v salon in — o joj! Toliko da ni gospe Majde vrglo oznak! Gosta prašna progga sega od okna sem, tja do tal na nasprotni strani. Koliko ga je, tega prahu! Kakor da je vsa soba napolnjena z njim. Gospe Majdi zmanjkuje sape. Brž, brž, odprimo okno, da vidimo, je li resnica ali samo privid!

V bogati svetlobi polnega dne je salon videti ves drugačen kakor v poltemi... In gospa Majda pride do resnega zaključka, da je njen salon zelo, zelo potreben temeljitega čiščenja...

Draga Vigrednica, vprašam te, ali nisi morda tudi ti lastnica takega zaprašenega salona? ... Vstopi v kamrico svoje duše in odkrito si priznaj, ni li morda tudi ona potrebna temeljitega čiščenja.

Površen pogled vanjo, takole recimo pri mesečni spovedi, ti bo morda dejal, da je vse v najlepšem redu. Saj nimaš na vesti velikih grehov, svoje verske dolžnosti vršiš, nedeljske sv. maše ne opuščáš, tudi jutranjo in večerno molitev opraviš, kadar ne pozabiš...

Površen pogled v poltemi! ...

Odpri okno božjemu soncu! Samo en žarek njegov naj posije v tvojo dušo! In potem mi poveš, če ni v sončnem pramenu zaplesalo nebroj praškov — cel oblak prahu, in morda — še kaj drugega kakor prah...

Okno duše se na stežaj odpre božjemu soncu v duhovnih vajah. Takrat žarki milosti prodro v notranjost, takrat se ti v božji luči razkrije marsikaj, česar prej niti slutila nisi...

Vprašaj tiste, ki so že imeli pogum, da so pogledali v svojo dušo ob polnem dnevu! Vprašaj jih, kaj so videli? In to, kar so videli, je bila resnica, ne prevara, je bila realnost, ne privid! ... Tak pogled nosi

v sebi nekaj onega spoznanja, ki nam bo vzšlo ob luči mrtovaške sveče, takrat, ko sence življenja beže pred lučjo, vzhajajočo iz večnosti.

Vprašaj svetnike, kaj so spoznali v luči božji, v dneh samote in molitve! In potem se ne čudi sv. Tereziji, da se je imela za veliko grešnico! Ne čudi se sv. Dominiku, da je pred ostopom v kako mesto prosil Boga, naj nikar ne kaznuje prebivalcev zaradi njegovih — Dominikovih — grehov.

Postni čas je tu, čas velikega čiščenja ... čas priprave na praznik vseh praznikov, na 1900 letni jubilej našega odrešenja. Daj, vsaj letos na stežaj odpri okno svoje duše! In spoznala boš, da ti še marsikaj manjka do popolnosti, katero si domišljaš, da jo že imaš. Videla boš, da še marsikaj kazi tvoje lepo deklinško lice — zavist in ljubosumnost, sovražnost in nenaklonjenost, ničemurnost in koketnost, opravlјivost in častihlepnost ...

In spoznala boš, da danes ni cel katoličan, kdor je katoličan le v svoji kamrici in le sam zase, ampak da je danes treba pogumnih, da, junaških spoznavalcev Kristusa, da je treba apostolov za stvar božjo — apostolov molitve in dela, apostolov zgleda in trpljenja ... In razumela boš, da tudi tebe kliče Bog v ta apostolat. Takrat, v onih dneh tihote in molitve, ti bo pokazal pot, po kateri naj hodiš za njim ... Ne boj se, da bo zahteval preveč! Veš, božje sonce milosti ne razliva le svetlobe, ampak daje tudi moč; in ne vpliva samo moči, temveč deli tudi veselje in srčni mir. Kdor pa ima mir v srcu, temu tudi nemir okoli njega ne more do živenga ...

Pojdi torej in na široko odpri okno svoje srčne kamrice božjemu Soncu!

Francka Zupančič:

Od Betlehemskih jasli do Jeruzalemskega križa.

Nebeška žrtev Krista, došlega iz neskončnosti, da dopolni kot človek usmiljenjapolno odrešenje človeštva, je navdihala umetnike preteklosti.

Pravim »preteklosti«, kajti ne upam si trditi, da bi vsi devetnajstoletniki in ostali do današnjega dne, bili zmožni nam predstaviti simbolu primerno — zadnjo večerjo ali molitev na Getzemani, vstajenje Krista, po vtisu, ki ga imamo v srcu po preprosti, a veliki umetnosti davnih mojstrov.

In večer je simbol, ko se obnavlja leto za letom, kot da bi se vedno obnavljalo trpljenje in gloriја Zveličarja. Vse življenje od betlehemskih jasli pa do jeruzalemskega križa je skrčeno v kratko dobo od Božiča do Velike noči.

Rojstvo, v bedi in revščini, poklonitev Modrih, došlih iz daljnih krajev k malemu Kralju sveta, beg pred zalezovanjem Heroda, vse to je našlo v prvotnih časih neko preprosto izobraženje umetnosti, ki nam jo predstavljajo umetniki v dragocenih izvodih, mističnih po naravi, a preprostih po veri ...

Detinstvo Odrešenika prikazati, je bila marljiva, ljubeča skrb umetniška. V nežno ljubki obliki so opisovali zoro človeka — Boga — nebeško Dete poleg

smehljajoče Mamice, drobno in zlato med roji molečih, osuplih kerubinov. Umetnost je našla v malem Odrešeniku najslajši izraz.

In dalje, dalje se razvija življenje Njegovo na platnu velikih mojstrov. Skrivnost pojmovanja je bila ravno v duševni zmožnosti onega, ki se je lotil dela. Odtod čustva in verska gorečnost v kakovosti, ki manjka često najnovejšim delom, ki nam predstavljajo v Devici z Jezusom često samo lepo mater. Toda o njih nebeskosti ni sledu izven naslova.

Krist je odrasel. Krstnik Mu je pripravljaj pot; Ga je oznanjal v obupni, nerodovitni puščavi; Ga čakal ob bregu Jordana. In Nanj, že na poti v trpljenje in smrt, teče voda očiščenja iz trepetajočih Janezovih rok. Voda, ki bo izbrisavala v sto in tisočletjih vsako sled izvirnega greha raz čel Evinih potomcev. In krog je tišina največjega pričakovanja, kot da bi i stvarstvo zastalo s svojim dihom, da čuje besede Krstnika, ki se bodo ponavljale stoletja v odrešenje in tolažbo človeštva. Tudi angelci so zavzeti... Samo nebo se odpira z žarkom luči, da pride nad Sina Duh Očetov.

In Krist sklene roki, zamišljen in resen, v srcu že smrtno težavo vseh bridkosti in muk, ki so mu namenjene v umrljivem življenju...

In pride čas trpljenja. Pot je določena; ni izhoda. Iz templja na Kalvarijo, od stebra do križa... Pripravljen je; toda prej bo še lomil kruh z apostoli; ponudil jim bo isti kelih, v katerega je nalil čisto vino galilejskih vinogradov... Morda je Marija, ki pogrinja mizo v Janezovi hiši... Trinajst prostorov. Za njenega Sina, za zveste njenega Sinu, za izdajico njenega Sinu. — Morda je Marija, ki je zamesila kruh, ki bo postal v Jezusovih rokah duhovna hrana njih, ki verujejo, trpe in delajo v ponižnosti. In v njenem materinem srcu je mučen trepet, v njenih sinjih očeh je svit solza...

Jezus sede k mizi, z učenci. Obličje mu je vedro, čelo ožarjeno... Zadnja večerja; zadnji sestanek z omahljivimi, ki jih je On obsipal z dobrotami, s svojo pričujočnostjo in ki ga bodo vendarle zatajili, izdali... Samo Janez, najmlajši, najčistejši, najvdanejši, Janez, ki ga bo obsojenega moral nadomestiti Mariji v

Kristus umira.

njenem zemskem življenju. Janez, ki bo sledil Učeniku na Kalvarijo, podpiral junaški pogum Matere, le Janez mu sedi zaupen na strani, kloni glavo na njegove prsi, kot da bi se hotel ogreti ob ognju tega nebeškega Srca...

Zadnja večerja.

Kruh je zlomljen in z vinom vred razdeljen med udeležence. Toda Jezusova beseda je spremenila mizo v oltar. Judež Iškarjot, zloben in zavisten, skriva v smehljaju svoje izdajstvo. Zaman laž, Jezus vè...

Solze, bičanje, trpljenje. Strašna pot od Kajfa do Pilata, nesramna igra med velikim duhovnom in oblastnikom; zaničevanje in zasramovanje krvi pijane množice, zmagoslavje Barabe, zasmeh groznega kronanja, obsodba, teža križa, presilnega za uboge, razmesarjene rame, pot na Kalvarijo med radovedno zvedavo množico, kletvice razbojnikov, mesarjenje žrebljev ne dovolj ostrih, zasmeh in šale rimskih vojakov, plač Matere, koje pogled se ne more ločiti od tolike muke, zatemnenje neba, zadnja molitev dobrega razbojnika, trepet, nazadnje vzklík. Vzklík, ki sam napolni vesoljstvo in donese Božu zadnji dih Mučenika s križa kot s prestola gloriije...

In potem pokop, usmiljenost Nikodema, zaščitne tančice, ki odenejo nebeško telo... Vstajenje, luč, neskončen sijaj, radost vesoljstva, povratek upanja. Krist je vstal! Vstal je!...

In nebo je še modrejše, solnce še žarnejše kaže pot, ki jo prehodi Jezus, ko se vrača k večni gloriiji poleg Očeta, med trume serafinov, med slavospeve angelov... Rekel je narodom besedo odpuščanja in miru; dal je Svojo kri za odrešenje človeštva. Pustil je na zemlji broj zvestih, ki bodo oznanjali Njegovo vero in bodo Zanj trpeli in zmagovali...

Vstal je Krist, v stoletjih in za stoletja, toda vrnil se bo, da izvrši svoje delo pravice. In tedaj se bodo kosti mrtvih združile in pepel bo postal meso in nobena stvar ne uide pravici. Ko bo prišel v nebeškem sijaju in bodo oznanjali angeli njegov prihod s srebrnimi trombami. Prišel bo, da zbere in loči žito od ljulike, dobre od slabih, zveste od nezvestih...

In vse vesoljstvo bo polno bojzani in radosti, solza in spevov... In potem se bo zopet vzdignil, po dopolnitvi vstajenja mesa; sledili mu bodo izvoljeni v vekovečen blišč nebes, kjer ne bo več meja življenja in časa...

Morda niso ravno tako videli muke in gloriije in pravičnosti Jezusove veliki mojstri umetniki? Na koliko lepih načinov so jih izrazili, da se jim čudi svet! Pa naj bi bila umetnost samo radi umetnosti?

Likovič Joža:

Hčere bežé . . .

(Nadaljevanje.)

Marjeta se je kmalu oglasila z drugim pismom in pozvala Ančko naj se nemudoma zglesi v Ljubljani radi nastopa službe. Silno ji je odleglo, prva pomlad je dahnila tudi v njeno sobico, ko je ponovno prebrala Marjetino povabilo. Zjokala se je kakor že dolgo ne. Od veselja, morda v pritajenem upanju! Naprosila je gospodinjo, da jo pusti prihodnji dan v Ljubljano po nujnih opravilih. Komaj je pričakovala jutranjo zoro. Zgodaj je vstala, pomila sinočnje ostanke, razporedila kozarce po pladnjih, pomela in skuhala zajtrk. S sedmim vlakom se je odpeljala. Vozovi so bili polni dolenskih jajčaric in potovk, ki so se pogovarjale o kupčiji in draginji. Ko je zavil vlak s šmarskih klancev na rob barja, je opazila po

dolgem času vabljive obronke domačih gor. Krim, Planica s sv. Tomažem, božja žlahta na treh hribčkih, Ljubljanski vrh, polhovgrajske pečine s hudournimi udori... Drobni oblaki so sloneli nad vrhovi, sonce je ogrevalo njihova premrla lica. Snežene lise so ginile, zeleno rastje se je kazalo na prisojnih krajih. Ančka se je radovedno nagnila skozi okno. Pod vzhodjem holmov se je lesketala v prosojni meglenosti Ljubljana, tokrat neizmerno prikupna, tajinstvena in sanjava, pravi slovenski Betlehem z božjimi vežami in lepim zvonjenjem. Na glavnem kolodvoru jo je sprejela Marjetka. Skoraj bi je ne spoznala, tako se je spremenila v tem kratkem času! Njen obraz se je pomladil; sončne pege so se zgubile, lahka bledica pod očmi jo je napravljala nežno in mestno. Govorila je tiše, njeno obnašanje je bilo kar gosposko in uglajeno. Tisto deklško, nekoliko kmečko navdušenje je sicer prešlo, vendar je bila še vedno glasna in vesela. Tudi ostala zunanost je bila povsem druga! Pustila si je odrezati kito, nosila je z žametom obrobljene snežke. Prvi dotikljaj mesta je bil viden! Ančka se je čudila. Ko sta si povedali najvažnejše novice, jo je odvedla Marjeta k novi družini.

Vila ravnatelja Železnika je stala v šenpeterskem koncu. Razkošno domovanje je Ančko presenetilo. Tamkaj umazan brlog, tukaj z rumenim peskom posute stezice, široko stopnišče, z medenimi zakovi okrašena vrata, svetla notranost, ljubki senčniki nad električnimi svečniki. Sami topli občutki in blagostanje!

V snažni in krasno urejeni kuhinji ju je pričakovala hišna Julči, desna roka gospodinje. Strogo je premotrila Ančko in ji mrzlo podala roko:

»Prav! Za mesec dni vas vzamemo na poskušnjo. Ako se boste obnesli, lahko ostanete. Milostljiva danes ne sprejema, bom že jaz z njo uredila vse potrebno. Torej s petnajstim nastopite, zaposleni boste v kuhinji; početkoma boste imeli dve sto dinarjev plače.«

Ančka je nemo prikimala in se tihoma veselila nove službe. Bela kuhinja, obložena z marmornatimi ploščami, venec rož nad njim, bleščeča čistoča... Marjetka ji je pokazala še spalnico. Sobica je bila zelo prijazna, bela in čista, z razgledom na vrt. Ančka se je po dolgem času oddahnila.

»Si zadovoljna?« je motrila Marjeta ubogo rojakinjo. »Malo shujšala si, rdeče oči imaš. Tukaj ti bo gotovo bolje. Edino hišne Julči se pazi, to je zlobna ženska, prevzetna in gospodovalna. Kadar bo kričala, kar molči in potrpi. Včasih jo malo pikne. Če boš kaj videla v družini sami, kar se ti ne bo zdelo v redu ali pošteno, pusti v nemar. Kakor da nisi ničesar videla! Svet kaže vedno dvojno lice... Sicer je pa milostljiva zelo prijazna gospa, enako hčerka in mladi gospod. Jaz sem dobro shajala z njimi. Gospod ravnatelj je pa itak redko doma, v kuhinjo nikdar ne pride.«

Ančka se je hvaležno poslovila od Marjete, vsa prerojena se je vračala nazaj.

III.

Gregorjevo! Tički so se ženili, sonce se je smejalo. Zlati piskavčki so napolnili prisojne trate, bregovi so se oddahnili v pomladanskem soncu, ki jim je odvzelo sneženi kožuh, da so lažje zadihali v toplem, opojnem ozračju. Vse si je zaželelo oddiha in zdravja. Zelenje, zgodnji žužki, tički, ljudje . . . Vse je iskalo košček sreče, ki je zdrknila z dobrotljivih božjih dlani in se morda skrila v čarobnem kotičku sredi zvončkov in vetrnic. Ljubezen se je spočela, sladka in topla, kdo bi ji zapiral srce. Kosi so svatovali, ščinkovci so neprestano drobili svoj »čin-činčara«. Oblaki so tekli nekam na jug; sonce ni vedelo, kam bi se ozrlo, ali na tihe loke, med breze, v čiste tolmunčke, ali v uboga človeška srca, ki niso mogla pričakati pomladi in odrešenja.

Ančka se je vendarle rešila prve zagate. Prva služba je bila za njo bridka šola! Sredi trpljenja in grešnih priložnosti bi lahko otopela in propadla. Neka ravnodušnost se je bila že polastila njenega srca. Ko je odpovedala službo, je željno hlastnila po poselski knjižici, zbrala svoje stvari in zapustila nepriljubljeni kraj. Ni mogla doumeti in občutiti vsega zlega, ki ga je bila za enkrat obvarovana. Njena dobra vzgoja je bila podobna dragoceni školjki, v kateri gori rdeča lučka in meče blagodejni odsvit po skriti kamrici. Opazila je marsikaj pogubnega in grdega, toda vse je ostalo v njeni duši kakor medla, nepomembna slika, ki jo je čez noč previdno odstranil z njenega nepokvarjenega srca dobri angel varuh ter ga zopet posvetil z milostjo božjo.

Slovo je bilo skromno, brez ginljivosti in prisrčnosti! Lizi je sploh ostala v gostilni, saj se ni poslovila prva služkinja! Edinole nekemu železničarju naročila, naj ponese njeno prtljago do voza, da je bilo videti nekoliko imenitnejše! Petorica sajastih rok se je dvignila pred postajo in zamahnila v slovo. Vendar se je zbudilo tudi v teh ljudeh nekaj mehkega. Ko se je zopet prikazala pri oknu železniškega voza, so se z nerodnimi koraki približali in vsevprek vzklikali:

»Kaj že greste?«

»Hitro nas zapuščate.«

»Srečno . . .«

Tudi Pavla je prišla in se še enkrat zahvaljevala za podarjeni denar. Otročička je že oblekla v novo oblekco. To je bilo morda edino dobro delo, ki ga je mogla izvršiti v tem kraju. Nikdo ni vedel za njeno dobroto, ki je bila prežeta z resnično krščansko ljubeznijo! Ko se je premaknil vlak in so odstopili znanci, se je storilo Ančki inako. Košček mladosti zapušča tukaj, rada bi imela kak droben spominček, ki bi ga shranila v zlatem medajlončku . . . Nekaj se je gotovo naučila pri prvi gospodinjji. Privadila se je hitri postrežbi in opreznemu ravnanju s posodjem. Pridobila je zavest samostojnosti in odpornosti. Prestala je najhujšo preizkušnjo, vračala se je stanovitna in neomadeževana.

* * *

Troje mladenk se je razbežalo. Lucija je odpotovala v Beograd; tam so jo sprejeli v nekem zabavišču kot pevko. Doma so ji sicer branili, toda ona se je rajši odzvala mikavnemu vabilu. Marjeta je nastopila mesto sobarice v hotelu. Ančka se je preselila v Železnikovo hišo. Nov val je pljusknil, dvignil troje src in jih odplavil na neznano morje.

Ančka se je kmalu razgledala po novem domu. Neposredno je bila podrejena debelušni kuharici Mini, trdni Gorenjki štiridesetih let. Ta je občevala z gospodinjo preko hišne Julči, ki je vodila vse gospodinjske zadeve in je lahko nemoteno občevala z gospodo. Razlika mora biti seve tudi pri poslih! Ančka se ukvarja pri pomijah, Mina se vrti v svetli kuhinji, Julči se sprehaja po sobah in sprejema goste. Ob petkih odpravlja tudi berače... Za hišno Julči in kuharico je določena lepša spalnica; na oknih visijo prozorni zastori, postelje so pregrnjene z rožno prevleko.

Tako je teklo Ančki življenje večinoma po ustaljenem redu. Pod njeno sobico je cvetel dren in raztresal cekinčke po mehki travi. Kos je trkal na okence in naznanjal pomlad. Vstajala je zgodaj, da je pripravila Mini kurjavo. Nato je prinesla od peka sveže, dišeče pecivo; sedaj v postu je pazila, da je bila bolj zgodnja ter je spotoma stopila še v samostansko kapelo. Ko se je vrnila, je poklicala hišno in osnažila obuvala. Kadar je bila Julči posebno dobre volje, jo je vzela dopoldne s seboj v sobane, da ji je pomagala pri pospravljanju. Po kosilu je vedno pomivala, pod večer je bila ob delavnikih prosta, ako ni bilo pranja ali večjega čiščenja radi povabljenih gostov. Ta red ji ni bil neprijeten ali zoprn, saj si ga je skoraj zaželela po onem životarjenju v železničarski gostilni. Vidoma je pridobivala, domača gospodična Lidija je opazila njeno spremembo. Večkrat jo je pridržala v svoji sobi pri klavirju ter jo povpraševala o domu in rodnih krajih tamkaj za barjem. Bližina snažnega in zdravega kmečkega dekleta jo je navdajala z nekim romantičnim občutjem. Prikupni obraz z velikimi očmi jo je spominjal starinskih podob, na katerih so naslikani pestri prizori iz kmetiškega življenja, kjer so obrazi ozarjeni od sonca, ki meče bogate snope zlatih žarkov na plodno grudo...

Ančka se je resnično čisto popravila. Tudi roke so se ji pozdravile in pomladile, postale so bele in mehke. To pomivanje je bilo komaj igranje napram onemu, kar je morala pretrpeti v prejšnji službi! Tako so se približali s svojim čarom in svetostjo velikonočni prazniki. Pisala je materi, da pride na velikonočni ponedeljek domov, gospodinja ji je namreč dala prosto. Kupila si je svetlo krilo, volneno kapico z modrim trakom in svilene nogavice; Za Uršo je poiskala obljubljeni ruto, materi bo prinesla kos blaga za toplo jopo. Končno se ji je prikazal košček raja, o katerem je sanjala tako dolgo! Domov bo prihitela čisto druga, vesela, čedna in ponosna na svoj trud.

Jutro velike sobote se je razgrnilo nad Ljubljano v vsem pričakovanju in krasoti. Sonce je pozlatilo kupole cerkva, megla se je zgodaj razpršila. Ko je začula Ančka ubrano prizvanjanje, se ji je storilo milo. Srce je prvokrat zahrepenelo domov, tja nad Breg, kjer čem v strmi rebri

rodna hišica. Tudi doma so se vrnili zvonovi iz Rima, veliki in mali. Svoje bronaste ustnice so zopet zganili, blagoslovljena je bila romarska pot. Sveta Marjeta se je razveselila njihovega prihoda, na Žalostni gori so se odprle line. Šentajnar pri Sv. Ani se je oglasil, paški mežnar se je prebudil, še samček v Bistri je zabrnul. Iz hiš se vijejo tanki, svilenčasti dimčki, pastirji so se vrnili od fare in prinesli blagoslovljenega ognja. Sence bežijo, sonce se dviga izza Vihrce, rakiške košenine se bleščijo v veliki rosi. Vse se pripravlja, da zapoje slavospev: Aleluja! Zveličar naš je vstal... Tako je doma, na deželi, kjer se še vedno poraja Velika noč tako odrešujoče in lepo, kakor jo je ustvarila za človeška srca božja roka, ki je pretrpela grozne bolečine na križu. Dežele še ni docela zajelo umetno veseljačenje, tudi dolgočasnega postajanja ni v praznikih. Zvonovi in srca utripajo ter sanjajo... V lepih spominih urno mineva predpoldan! Mali ljudje se danes postijo, tudi gospoda obeduje bolj pozno. Ančka mora urno pospravljati ostanke jedi, pomivati krožnike ter čistiti žlice in drugo jedilno drobnarijo, ki se nabere in umaže na gosposki mizi. Gospodinja bo odšla s hčerko takoj po drugi uri z doma. Malo bodo pogledale procesije, nunsko, morda tudi stolno, pri kateri se naberejo mladi uradniki. Pod večer pa se snidejo v kavarni Emona, tam sta dogovorjeni s prijetno družbo... Gospod ravnatelj ostane do štirih doma; prebiral bo časnike in kadil dišeče smodke. Nato odide na važen razgovor, iz Beograda pride odlična politična osebnost. V klubu se bodo pretresale važne, neodložljive zadeve. Tako je odločila Julči, da bo večerja pozno, morda komaj ob desetih. Toda pohiteti je treba z obilno peko in raznimi prazničnimi jedili. Pripraviti je treba mrzlo omako za jutrišnje kosilo in bogve kaj še.

V mestu so se vnovič razmajali zvonovi, radosten in svečan je njih spev. Ljudje se nabirajo po ulicah, brezskrbni pogovori in vesela voščila se čujejo. Ženske hitijo od prvega blagoslova. Ančka se živo spomni doma, kjer pripravljajo sedaj žegen. Ni razkošen in bogat! Rožičeva potica, domače meso, malo pirhov, vse je skromno, toda znešeno z ljubeznijo in skrbjo. Kako lepo je sedaj doma! Nebo se sveti in boči v neskončnost, barje se pari v lahni prigravici, sonce se ne zmeni za drobne oblačke, ki so zaostali za Srobotnikom. Včasih je v praznični tišini velikosobotnega popoldneva postala pred domačim pragom in zrla v dolino. Zapoznele gospodinje so hitele s poslednjimi pripravami. Morda je bilo treba še jerbas okrasiti s svilenim papirjem, morda je manjkala nepogrešljiva dišava! Mrkunov komi je stal pred prodajalno, veselo požvižgaval in ponujal pražiljko. Ko so prvič udarili zvonovi pri fari, je ustavil Švigelj žago in zbral hlapce, da jim izplača dnino. Vse se je pripravljalo na Vstajenje. Pri Borovniščici so pomivala dekleta javorjeve stolice, da se bodo svetile v kuhinji, kakor bi bile prevlečene s srebrnobelo peno. Rožmanov kovač je vrgel kladivo pod naklo, obrisal sajaste brke in polil žerjavico. Tudi mlin na Izvirku se je ustavil, kmetice iz strme paške rebri so prišle poslednjikrat po vodo; za dva praznika jo morajo nanesti, za človeka in žival. Do železnice bodo počivale dvakrat, naprej pa za sleherno skalo.

Skafi so težki, pot je neznansko strma! Za vsak požirek vode kane s čela potna kaplja, ki jo željno popije suhi prah. Resnično in bridko! Taki so spomini!

Ančka se nehote zdrzne in ozre na kuharico Mino, ki se briga samo za svojo peko. Komaj ji sproti znaša svežo posodo. Ona ne čuje zvonov, ki pojejo mogočno in veličastno, kakor da hočejo razsuti mrzlo skalovje božjega groba. Nje ne razveselijo blesteči zvoki močne godbe, ki so se prikradli odnekod, da je še ulica živahneje zavalovala. Mina je ostala hladna. Le toliko jo je prevzelo, da je omenila, da pojde na velikonočno nedeljo po potresni procesiji v samostan k sestrični. Sicer je bila Mina dokaj malobesedna, njeno obnašanje je bilo malce gorjansko, vendar se je skrivalo pod to raskavostjo zlato srce . . . Tako je Ančka prvikrat občutila, da so praznični dnevi v mestu nekam puščobni, brez osvežujočega čara in preproste lepote. Posebno za malega človeka in posle! Zahrepenela je po domačem krogu, rada bi poslonela kraj domačih podbojev in se naužila praznične lepote. Doma so sedaj že pripravili žegen! Okna so odprli, mizo so pogrnili. Kakor nekoč! Urša bo postavila jerbas na prag, nov prtiček se blešči na njem. Nato bo zrla doli k sosedovim, kdaj se bodo spustila dekleta od hiše. S pisanimi jerbasi na glavi, v belem predpasniku, s šopkom piskavčkov na prsih in zardelimi lici. Vsa reber nad Bregom se bo zganila, od vsake hiše bo steklo dekle k sv. Miklavžu, kjer bo delil duhovni gospod blagoslov. Paški mežnar bo pognal zvonove, vsa vas bo zadišala po sreči in milosti božji. Košček zadovoljstva in blagoslovljenega miru se bo naselil v slehernem srcu. In Tine? Lani je še nabijal možnarje. Prvega za Alelujo, drugega v božjo čast, tretjega za njo . . .

V mestu se znova oglašajo zvonovi, vedno bolj silno, vedno bolj ubrano. Vstali Zveličar bo objel z ranjenimi rokami svet, velike in male. Odsvit njegovega poveličanja bo obsijal tudi revna in pozabljena srca, pobegle hčere, ki se trudijo po tujih službah, proč od ljubega doma, proč od ognjišča, ki razpada. Tudi v njihovih dušah bo odjeknil sveti slavospev: Aleluja! Kristus je vstal.

Velikonočni ponedeljek je dan oddiha in brezskrbnosti. Svetost praznikov se je malce odmaknila, veselje se je polastilo src. Tudi posel je deležen te prostosti in malega užitka. Železnikova družina se je odpeljala že v nedeljo k morju; ravnateljavi niso mogli zamuditi običajne prilike . . . Ančka se je odpravila z jutranjim vlakom. Vožnja je bila prijetna in resnično praznična. Sopotniki so bili malce glasni, vendar niso motili svečanega razpoloženja. Družine malih meščanov se zadovoljijo s skromnim razvedrilom; njihovi otroci sedijo kraj oken in se čudijo bežeči pokrajini. Matere se pogovarjajo o skrbeh, ki so jih trle pred prazniki, očetje si privoščijo dišečo cigaro. Na policah nad sedeži pa so shranjeni obilni zavitki z raznimi jestvinami in priboljški, ki jih bodo použili nekje ob cestni krčmi in zalili s kapljo vina. Na večer se bodo vračali domov, polni sonca in radosti, okrašeni z zelenjem in zvončki. Pred Preserjem se Ančka ni mogla zdržati, spustila je okno ter se nagnila skozi in hrepeneče objela

z očmi domače, znane kraje. Ob progi so se urno vrstili brzozjavni drogi, kakor da tečejo nekam čez staro Ljubljano, drug za drugim, vedno hitreje, daleč do Notranjih gor, kjer so se zgubljeni v migljajočem obzorju. Barje je dišalo po čisti rosi in sveži zelenini; topel veter je razčesaval breze, prti zlatih kronic so bili razgrnjeni po bregovih. Sulica sv. Tomaža na Planinci je žarela v samem soncu, Krim je ležal spočit in veder. Pečine pod Sv. Ano so samevale, v kamnolomu je delo počivalo, Svetetovi hlapci so se prali pri koritih. Sklenjeni čolni so negibno ležali na Ljubljani. Od preserske cerkve so pridrobile prve ženice od jutranje maše in se skrile za ogradami.

Ko se je spustila Ančka z borovniškega kolodvora, kar ni mogla pričakovati, da zagleda ljubo vasico, ki jo je zapustila pred meseci. Sicer je občutila malo razliko; zdelo se ji je, da se vleče tik nje neka nitka in loči njeno srce od rodne grude. Vendar je morda ravno radi tega tako prisrčno želela, da čimprej stopi čez zgloodami, leseni prag in objame domače. Nič je ni zadrževalo, da ne bi vedno bolj hitela. Spotoma je srečala nekaj znank, s katerimi se je kratko pozdravila in jim voščila vesele velikonočne praznike. Le na križpotju je obstala pred razpelom; povzdignila je oči h križanemu Jezusu, dolgo jih ni mogla odtrgati od božjega obličja. Kakor da so se zganile ranjene ustnice in tiho zašepetale:

»Vračaš se, draga hči! Ali si ostala verna rodni krvi in častitljivemu izročilu dedov...«

Po dolgem času je zagledala domačo vas. Toda nič več se ji ni zdela tako umazana in tesna. Zgodnji bezeg je cvetel kraj dvorišč, kakor bi jo pozdravljale preko ozidja bele dlani. Hišice so se vrstile nad Bregom, bile so podobne koščkom nepozabnega raja, ki ga je ustvarila božja roka tudi v tem pozabljenem kraju; kraj jaškov so se razprostirale sočne košenine, ki jih ni dosegla mlakužna voda. Še naprej so se svetlikali zeleni logovi, med grbastimi vrbami so se spreletavali kosí. Nekje za Ljubljano so se vrstili vitki topoli. Nad Vrhniko je visela bela oblaciča, ki je obležala v naročju sv. Treh kraljev... Končno vendar doma! Pred hišo so jo čakali vsi trije, mati, Urša in Matevž. Lahna ginjenost jo je prevzela, ko je stopila v njihov krog. Velikonočni praznik in blagoslov sta se naselila v njenem srcu, ko se je dotaknila mati njenega čela in jo prekrižala. Vsi srečni so jo odvedli za belopogrnjeno mizo, v kot, pod svete podobe, s katerih so jo zopet zrle velike oči nebeščanov. Vse je ostalo kakor nekdanj, toplo in belo. Stene, peč, ura, ki je verižila čas, rožmarinovi vršički, polni svojega duha in vablјivosti. Iz skrinje kraj vrat pa so dehtela uležana jabolka, ki so ostala bolj za zdravje; vmes se je kral vonj kamilic in sladke kumine. Domačnost, topla domačnost. Ančka je vesela in zadovoljna razdelila darove.

»Si močno trudna?« je preprežano skrbelo mater, ki je vsa srečna znašala koščke žegna, pripovedovala domače novice in naravnavala gube na prtú. Urša je hitela predehati novo ruto, Matevž se je radoval zavojčka dobrega tobaka in šopa cigar. Kakšni darovi! Zunaj so se zbirali ljudje

in odpravljali na Žalostno goro k sv. opravilu. Nekje so se že oglasili zvonovi, še vedno slovesni in velikonočni.

»Nočeš ničesar pokusiti? V mestu te gotovo strežejo.«

»Nič se ne bojte, mati! Saj vidite, kako sem vesela in zdrava. Dobro se mi godi, ne morem vprašati po čem boljšem. Zakaj pa ne odvijete in pogledate, kaj sem vam prinesla?«

»Saj bi ne bilo treba,« se je branila starka in previdno privzdignila papirnati ovoj.

Dolgo so se zamudili v prijetnem razgovoru. Ančka je pokušala domači žegen, še nikdar ni bil tako slasten in sladak. Mati je pripovedovala, kako jo je oštel Tinetov oče, zakaj da jo je pustila v mesto, kjer se bo spridila. Očital ji je brezbriznost, češ da se le znebi hčere in lahko poreče: Moja je tudi v mestu! Rekel ji je, da je s tem zavrgla lastno kri, ker ji ni ubranila, da bi ostala doma. Tudi v domači vasi bi se našel še košček kruha... Dvakrat se je oglasil Tine; vedno je prišel skrivaj, bolj pod noč in povpraševal za njen naslov, če je že kaj pisala, kako shaja v svetu? Materi se je utrgala solza...

»Nič ne marajte za take marnje! Ljudje so nevoščljivi, kar ne morejo privoščiti revežu košček boljšega kruha. Poglejte me, zdrava sem in srečna.«

(Dalje prih.)

Dr. Francè Debevec:

Povsod Boga!

Človek je božja stvar; glavni smoter našega življenja je: pripravljati si pot v posmrtno, srečno večnost. To pot nam utira in usmerja vera. Naše udejstvovanje na verskem polju, življenje po pravih, katoliških načelih je pa tesno zvezano s Cerkvijo, bodi sploh sodélovanje z njo; saj je to izredno častna služba.

Vselej pa se zavedajmo, da vera ni in ne sme biti nikakšna pravljíčna sanjarija, zgrajena na domišljiji in čutnosti. Naši pojmi in dokazi o Bogu morajo biti trdno zgrajeni na umskih osnovah, po zakonih in sklepih umske spoznaje.

Prava vera priznava, poudarja našo popolno odvisnost od bitja neskončno modrega, vsemogočnega, dobrotnega, od Boga. Od njega smo prejeli življenje, smo vodeni varno skozi življenjski boj k blaženi posmrtnosti. Svoje življenje moramo zato urejevati glede nanj in njegovo voljo.

Vera naj bi vodila našo voljo, da bomo z njo odločali in določali svoja življenjska pota in smeri. Posebno dandanes, v dobi, ki je — po besedah sv. očeta — izza svetovnega potopa najbolj huda, težka in mračna — potrebujemo svetle luči religije (vere), da ne zgrešimo prave poti, da se ne zbegamo in ne umaknemo v sovražnem ognju.

V tej bridki sedanjosti bodimo trdno prepričani, da bodo potapljaóci se svet reševali le leki in zdravilna sredstva, ki nimajo opraviti

s stroji, orožjem, paro, električno, temveč so v prvi vrsti duhovna: pravičnost, ljubezen, poštenje, na njih urejena družba s svojimi zakoni in oblastmi. Le na teh temeljih bo uspevalo pravo ljudsko blagostanje in duševni blagor.

Storimo k temu velikemu smotru vse, kar nam je v danih prilikah mogoče, storimo vsaj ono, kar se da izvršiti z zmernimi napori in žrtvami! Prvo, kar je nam vsem potrebno, je resnična in trdna vera, ki se ne skriva pred ljudmi za zaprta vrata in ki ji strah in sram pred zasmehljivimi pogledi ter zbadljivimi jeziki ne vzame vse moči in korajže. To ni vera, to je strahopetno spakovanje in prikrita, z navidez lepo skorjo odeta licemernost, hinavščina! Takšno spačeno versko naziranje rodi omahovanje v boju življenja, a majavi, bojazljivi začaji se kaj lahko zgube in duševno propadejo, zažrne jih zli val, ki odnaša onemogle s sabo. . . .

Katoliška vera je silna duhovna moč, je velesila iz granita, saj stoji za njo, za njenimi resnicami neskončna moč in resnica: Bog.

Le trdna vera in življenje po njej bo privedla nemirni, razkrajajoči se svet v ravnovesje in ubrano sožitje, ki dandanes tako hrepenimo po njem. Brezverstvo razdevlje duhovni red, poraja materializem, ki mu je posvetno dobro glavni smoter in užitek. Materialistično naziranje budi v življenje nenravnost, družabne krivice, politično razrvanost. Prava vera v ljubezni združuje sovražne ljudske sloje, postavlja mostove čez duhovne prepade, odpira vrata nasprotujočih si taborov, veže in spaja ljudi v skupno bratsko družino.

Katoličan, ki hoče biti zanesljiv, trden, dosleden v življenju, ne bo našel cest in potov posutih z rožicami. Pač pa ga bo večkrat bodlo trnje, žulilo kamenje, utrudile razne nenadejane ovire. Dogodilo se bo, da se mu bo sprožilo vprašanje: Zakaj Bog ne poseže vmes? Kaj ne vidi vsega tega zla in gorja?

Pomnimo: Božji načrti so velikopotezni, zorijo večkrat nam prepočasi, a vselej dozore. Bodimo si zmag v življenjskem in duhovnem boju svesti, vztrajajmo, pa naj dozdevno izobraženi svet misli o nas karkoli. Odkar je Cerkev bila ustanovljena, je bila sovražena, obiskana od tisočerega gorja in grenkih preizkušenj, so bili njeni udje, katoličani, počaščevani od zaslepljenega, zlega sveta z nazivi: mračnjaki, kulturno zaostali, hinavci, bedaki itd. Slabiči se takih priimkov ustrašijo; pogumni, pametni, dosledni postanejo še bolj trdni in ponosni na svoje prepričanje. Zlato se preizkuša v ognju, železo se vari v hudem plamenu; prava vera pa živi, uspeva, se krepi tem bolj, čim huje jo preganjajo in zatirajo. Vera, ki bi ne zahtevala od nas velikih del in žrtev, ne bi bila velika in prava. Katoliška religija (vera) hoče nas vse in popolnoma, ona neče in ne sme naše duše in srca deliti s kom drugim.

Poglejmo sedaj vase: Ali smo notranje trdni, zanesljivi, dosledni, pripravljeni na grenke žrtve, bridke ure? Kaj nam manjka, katere in kakšne so naše napake, kje so naše slabe strani? To že od nekdaj vemo,

da moramo v verske resnice verovati, v mnoge celó pod smrtnim grehom. Dolžni smo hoditi vsaj v nedeljo k maši, moliti, prejemati sv. zakramente. Ne smemo grešiti. Toda ne le to: Izkazovati moramo ljubezen do bližnjega, uriti se v krščanskih krepostih. Trpeti vdano, voljno prenašati težave in bridke preizkušnje: vse to silno dvigne dušno moč, utrdi značaj, ojači vero. Takšni katoličani bodo gladko prenesli še tako hude dneve, preganjanje in razne krivice. Vse to je namreč potrebno, da se širi božje kraljestvo na zemlji, zavlada mir, lepo sožitje narodov in poedinih stanov.

Prej ne bo miru na svetu, dokler ne zavlada socialno gospodstvo v Kristusu, to je, dokler ne zvladajo Kristusovi nauki v gospodarstvu in v vsem ostalem javnem življenju. Ta smoter pa se sam ne bo nam približal, temveč mi se moramo boriti zanj, predvsem živeti, kakor nas uči katekizem. Naša vojska je duhovna; papež in škofje ji stoje na čelu, za njimi so duhovniki; vsi ti imajo duhovno oblast od Boga samega. Spoštujmo duhovščino, podpirajmo jo! Zlasti takrat stopimo odločno na plan, kadar gre za to, da vcepljamo in gojimo načela pravičnosti, ljubezni, poštenja na vseh poljih zasebnega in javnega življenja.

Božja resnica ne rabi le glav, da mislijo, src, da čutijo, temveč tudi jezikov, da o teh večnih resnicah govore in razpravljajo povsod, kjer je to potrebno: doma, v družbi, na ulici, v društvih itd. Tako bomo drug drugemu budili pogum, katoliški ponos, zavest končnega zmagoslavja.

Ne bojmo se očitka, da smo nazadnjaki, rušilci miru, da se borimo proti javni oblasti itd. Ves svet namreč vé, da ni boljšega, zanesljivejšega rodoljuba, kakor je pravi, resnični kristjan, katoličan. Zgodovina uči, sedanost priča o tem, da le prava vera prinaša mir, napredek, spoštovanje oblasti. O vsem tem je treba poučiti in prepričati tudi one, ki jim netočno poznavanje življenja, zgodovine, verskih načel slepi pogled, da mislijo in ravna jo krivo. Ne smemo ostati gluhi in sredi življenjskega vrveža! Katoliški duh in katoliške ideje morajo biti vodilne povsod! O tem prihodnjič.

Ranfl Ivan:

Pomlad.

I.

Mladost je bila v deželi. Proti maju se je nagibalo leto.

Življenje je klilo.

Brstelo je v srcu zemlje. Vetric je poljubljal novo življenje.

Pomlad — cvet in mladost.

Videl sem jo takrat prvič. Bila je otrok. Klila je kakor pomlad okoli nje. Zaživela je kakor maj.

Veselo so vriskali otroci. Podili so se po travnikih, trgali prve cvetove. Iz njih je velo življenje.

Med njimi je bila. Za ped višja, s svetlimi lasmi — Slika, položena med cvetje. Začudil sem se. Zvonki smeh.

Poklical sem jo k sebi. Pribrzela je. Vlažne, plave oči!
Okrog nje in v nji je brstela pomlad.
Šel sem. Razigrani otroški smeh me je spremljal. Mahali so z ročicami v slovo...

II.

Velikonočni kresovi so razsvetlili polje. Žarelo je za vasjo, po vseh hribih okrog je žarelo.

Vstajenjel! Ljudstvo je praznovalo z živo vero.
Zvabilo me je. Okoli kresov petje in smeh. Mladina!
Ognjeni zublji so valovili proti nebu. Na okoliških hribih zvezdnate luči...
Stopil sem med nje. Veseli so bili, razigrani. Razgledal sem se. Pogled je obstal.
Ob kresu je stala ona. Ognjeni svit jo je objel. Skoraj bi je ne poznal. Bila je napol odrasla. Nasmehnila se je. Saj ta smeh poznam. Vse je v njem: razcvetela mladost, zdravje in sreča...

Spomnil sem se takrat vseh bojev tam v svetu.

Naj te nikoli ne srečajo...

Odšel sem. Mladina je še pela, ona je še ostala.

Ognjeni zublji so postajali manjši. Luči po hribih so ugašale.

III.

Pa me je zaneslo po letih spet tja. Pokramljal sem z znanci. Šel sem skozi vas. Stala je pred hišo. Obstal sem. Oči so ji sijale lepše kakor kdaj prej, na licih je sijalo — zopet: mladost, sreča. Nikoli prej je nisem videl take.
Iz sobe se je čulo smehljanje otročička in moža. Bila je mati.
Pripovedovala je zvonko. Zazrl sem se v cvetočo črešnjo pred vrtom.

* * *

Kot mati si zaživela. Sveta ljubezen ti je nanovo izoblikovala dušo. In ta duša je sijala v očeh, ta duša se je smejala na licih. Duša, ki je bila polna ljubezni...
Šel sem. Črešnja ob vrtu je dehtela.
Pomlad in življenje.

Otroci pobirajo premog... Kolikokrat smo jih videli! Hvala Bogu, te žalostne slike ne bo več, ker je prišla pomlad!

Pismo.

*Veš, zdaj so ceste z ostrino železnega zvenka,
s črnim strelivom do dna prepojene.
Na tihih vrtovih ne rastejo rože nobene.*

*Veš, kaj je zemeljska obla?
Dvoje velikih pesti,
stisnjenih v jok in trepet,
dvoje pesti —
med njimi pa, kaplja za kapljo,
šteje minute, sekunde
uporniška kri.*

*Ti boš rodila uporne pesti,
telesa z ukrivljenim hrbtom
in z večnim bremenom na plečih,
srca, da bodo negodniki skrivali vanja
solze in krivice —
ti boš rodila ljudi.
Sredi polja in raztrganih gor
bodo kot luči ugašali
v vetru smodnika in plinov.
Ti boš rodila ljudi,
pest na zemeljski obli,
pest, da bo tolkla po pesti,
črno na črno, belo na belo,
ko, da bo glava ostala lahko
in rasla iz naše krvi — — —
Ne rodi, ne rodi nam takih ljudi! — — —*

Pe.easa:

Zakaj strah me je, ko se začenja dan . . .

Sleherno jutro mi je bilo nekoč praznik. Z neizrekljivo polnostjo radosti in upanja sem pozdravljala prve sončne žarke. Takrat sem bila otrok. Presladke občutke mi je vzbujala vrnitev mirnega enakomernega življenja.

Sleherno jutro sem verovala v novo, neznano srečo. Dan, ki se je začel, se mi je zdel kakor velika, srečna uganka. Brž sem jo hotela poznati. Materino ljubkovanje mi je odpiralo oči. Ves svet je bil ena sama velika obljuba. Komaj sem se izvila zadnjemu objemu otroškega spanca, sem že trudoma zadrževala drobno pesmico, ki mi je silila na ustnice, podobno jutranjemu spevu drobnega ptička, ki hvali Boga v vsej življenjski radosti.

Sleherno jutro sem odkritosrčno mislila, da je življenje velika, polna radost. — — Pa varala sem se. — — Prišli so drugi časi in življenje se je spremenilo. Prezgodaj sem morala spoznati, da kdor ni trpel, nima niti pojma o življenju.

Jutro se je spremenilo. Ko po brezkončnih nočeh prva zarja oznanja prihod belega dne, se vržem z vero in upanjem v ure, ki se začenjajo. Le enoličnost, slabosti in razočaranje zrem pred seboj.

Sleherno jutro s prvo mislijo tehtam in štejem ure, ki me bodo mučile. Odpusti mi, Gospod, če Ti moram reči, da so te moje ure težke!

Nobeno jutro ni več radost. Dan za dnem na novo odpira moje rane. Ne pri-tožujem se čez nje, Gospod! Ti veš, da so mi le puščica, ki me z bolečino sili, da se vsako jutro zopet in zopet vržem v Tvoje naročje. Moje srce, ki razločno sliši klic trpljenja, je v molitvi pri Tebi že preden je težak pričel svoj delavni dan. Poslušaj moj klic, Gospod! Svoj obraz obrni k meni! Ti sam si moja moč — — — zakaj strah me je, ko se začenja dan — — —

Menda je bila sreča . . .

*D*ve leti mi je bilo. Spala sem v vozičku. Visok in pleten je bil. Tedaj se je zgodilo, da se je za nekaj hipov pretrgala tema in skozi špranjico je posijal prvi žarek zavesti. Natančno se spominjam maminega obraza, ki se je smehljal nekje visoko. Gledala sem na ustnice, ki so se na obrazu zabavno premikale. Slišala sem pesem, a razumela nisem. Le v ušesih mi je ostala beseda, kot bi jo slišala danes: »grlica«. Ta beseda me je naenkrat napolnila z brezmejnimi ugodjem. Kakor, da so se spustile nebesa k meni. Pogled mi je plezal po pletenih kitah vozičkove strehe in zdelo se mi je, da pove vsaka bekova šibica v kiti: grlica, grlica, grlica. Nepopisno sladko mi je bilo. Menda je bila to sreča. Nikoli več ni kasneje povasovala pri meni. Bog ve, če ima vsaka materina uspavanka kako tako besedo kot je bila meni »grlica«. Rečem, zavoljo ene same take besede je vredno živeti.

Beloglavec-Krajnc Draga:

Klopotci pojó . . .

(Nadaljevanje.)

Sejem. Vrišč in trušč sto grl, glasno prerekanje mešetarjev, hvalisanje prodajalcev in kreganje pijanih voznikov, živahno cepetanje konjskih kopit in mukanje nemirnih krav napolnjuje s prahom nasičeni vzduh, da so ušesa pijana od glasnega vrvenja, trepalnice od težke prašne svetlobe.

A Korenu žari zadovoljni obraz, ko se preriva skozi gručo glasnih sejmarjev. Dobro kupčijo je napravil. Saj pa je tudi čuval voličke, jim nakladal pozimi najboljšo krmo, jih pasel spomladi na najsočnejših rebrih. K izkupičku bo dodal skromne prihranke, ki bi morali biti pri hiši za primer nesreče, no, pa bo že Bog čuval dom; vse skupaj je čedna vsota. S to bo odplačal Mohorju velik del glavnega dolga. Dom bo prost, rešen vsaj za nekaj časa morečih skrbi.

»Rutice, lepe, svilene, pisane, trpežne, po najnižjih cenah! Rute...«

»Nič! Naj vpije branjar, kaj in kolikor hoče! Res, mati bi bila vesela rute; mehke, pepelnastosive z drobnimi črnimi pikcami...« Koren zameži in hiti iz gneče.

»Dober dan, očka! Kaj, nič ne mislite k meni? Vroče je, vroče; vem, da ste žejni. Hladen požirek v tem prahu in tej sopari...«

»Bog daj! Pozneje! Sedaj ne utegnem.«

Koren se blaženo smehlja. Kako bo žena vesela! K Mohorju bo šel. Ne danes. Danes je najbrže Mohor tudi na sejmu. Jutri bo vstopil; bo snel klobuk: »Dober dan, Mohor. Prinesel sem ti denar. Vidiš!« In Mohor mu bo veselo stisnil desnico: »Pošteno vračaš. Vedno ti bom pomagal.«

Glej, glej, saj je že v Črnem lesu! Hladno se bočijo temne veje, sveža sapa mu boža razgřeto čelo.

»Bog daj, očka Koren!« — »Dober dan Bog daj!« Globoko se prikloni grajskemu Silvu, ki je danes vesel in prijazen. — »Dobro kupčijo napravili, Koren?« — »Hvala Bogu, ki se tudi kmeta usmili, dobro.«

Silvo hiti po široki cesti proti trgu. Elegantno drobijo prožni koraki. Dolgo strme stare Korenove oči za mladostnolepo pojavo. »Hm, čudno! Tako prijazen je danes. Hm, hm.« Ko brenčeče čebele se mu pode dobrovoljne misli po glavi. Hvala Bogu, doma!

Vesela je mati, vesela je Krista, ko shranjuje Koren težko prislužene novce. Skrbno zapahne pobeljeno stensko omarico v dekliški čumnači. Tu je najvarnejši kraj prihranjenemu zakladu. Mati spremlja debeli zavitek z otožnim pogledom. Da bi vsaj stotak, vsaj desetak smela poslati sinu! A o tem ni govora. O, bedno je življenje revnega študenta!

Mirna je noč, sanjajoča po vročem dnevu hladne sanje. Skrivnostna tišina spaja nebo z zemljo. Zvezde so blizu, čisto blizu in dihajo nemirno. Ko žareči poletni cvetovi so, ki preprezajo pot od nebesnega oboka do zemlje. Daljno obzorje je zavito v gosto črno tenčico, ki je v težki sopari okamenela. Negibno počiva polje ko v zakletem snu. Klopotci molče. Le mračne vešče se pode po temnem ozračju in neslišno prhutajo mimo odprtega okna dekliške izbice.

V beli postelji sanja Krista rožne sanje o pomladi in ljubezni... Vrata velike sobe se neslišno odpro in tiho se pritipa mati k hčerkinemu ležišču. Globoko se nagne k snivajoči deklici ter boža z bežnim poljubom jasno čelo. Mlada usta zaigrajo v sladkem smehljaju ter dahnejo v temo ime. Dobrotna moč ga prestreže, da ne udari v materino srce. Tresoče roke blagoslavljuje spečo z drobnim znamenjem svetega križa. Materine misli so nemirne in begajo v nepojasneni bojazni. Obotavljajoč zapušča mati malo belo kamrico.

Tiha, tiha je noč...

Krista se vzdrami. V sanje je udarila beseda. Čuj! Zopet! »Krista! Samo malo pridi k oknu! Samo za trenutek! Veliko, veliko prošnjo imam.« Zopet vse tiho. »Krista!« So se sanje spojile z resničnostjo? V trenutku ogrne plašč in je pri oknu. Globoko pod oknom se vzradosti glas: »Saj sem vedel, da prideš. Ti mi boš pomagala, moraš pomagati!« — »Jaz tebi — pomagati?« — »Še veš, kaj sem ti zadnjič pravil o Črnem lesu, o svojem prijatelju? Pa seveda, ti srečna, si kmalu pozabila mojo —« — »Ne, Silvo, nisem. A kako naj ti pomagam?« — »Prijatelju je pretilo grozno gmotno uničenje. Moral sem mu pomagati, moral. Razumeš?« — Molk... — »Mar ne umeš? Tudi ti ne? Tudi ti ne?« Otožno drhtenje pritajenega glasu reže Kristo v srce, da jo boli sleherna kapljica krvi. »Povej, kako ti naj pomagam!« — »Ne bom te več nadlegoval, ker vem, da ne boš ničesar storila zame. Varal sem se. Oprosti!« — »Silvo, pomagam ti! Samo reci, kako! Obljubim, vse storiti zate!« — »Res, Krista? O, srce zlato! Ti edina, ljubljena, sladka!« — Tiha, tiha je noč. V daljavi šviga moder blisk preko gorovja. »Krista! Oče je zvedel, da sem zopet pomagal prijatelju. O! Trdosrčni ljudje! Oče se srdi, Tea me pisano pogleduje. Samo pokažem naj denar, samo pokažem, da je še moj. Glej, zato prosjačim tu, zato se ponižam. Krista, vem, nocoj mi lahko pomagaš. Ne odreci mi! Prosim, prosim!« — Čuden strah ovija z mrzlim plaščem Kristino dušo. »To ni moje. Oče mora jutri plačati Mohorju.« — »Krista! Ob zori ti vrnem. Papa še bedi. Vidim luč v njegovi sobi. K njemu bom stopil in bom rekel: Glej, denar je še moj. Samo to in vse bo dobro. Nikdo ne bo vedel. Prosim, prosim, Krista!« — — — Deklica čuti v temi, da je ponosna postava zdrknila na kolena, da vije roke v obupni prošnji, da podrhteva v pritajenem ihtenju.

Vroče klešče stisnejo Kristino srce. Dve sladki, plahi solzi ji zdrkneta po bledem licu. Tesna omama jo vso ovija, da je brez misli, brez volje. Sunkoma odpre belo omarico in tehta papirni zavitek s tresočimi rokami. Že je pri oknu. Jasna, plaha misel šine v vroče možgane ko svareč glas, a mehke besede prosijo: »Ob zori bom zopet tu.« — — — Drobní prsti se razklenejo, tiho zašušti papir. V miru admira odmev bežečih korakov. Kristo žge v grlu, leden pot ji rosi čelo in dlani, jezik je prilepljen na suhem nebu, čeprav jo tolaži misel: »Ob zori pride.« Svinčeni udje ne čutijo mehkih blazin, ne raskave rjuhe iz domačega platna. Misli begajo v dvomu in ljubezni, trepetajo v bojazni in se tolažijo

zaupljivo in ljubeče. Prvo dejanje, kjer ji vest očita: »Ni bilo prav.« Prva večja krivda... »Gospod, odpusti! Nikdar, nikdar več!« O, dolgo je do zore! Črna koprena je prepregla zvezde in se zgostila v temen zid, iz katerega sikne prva ognjena kača. Vrhovi daljnih gora se zasvetijo v vijolčastem sijaju, bobnenje groma se spaja z vriskanjem viharja, ki osvobodi klopotce iz zaklete otrplosti. Krista posluša jezno drdranje. Tuji so glasovi, zoprno glasni. Ne razume jih.

VII.

Na vzhodu je ogenj. Solnce se koplje v njem in pošilja zlate trake na zemljo. V ozračju dehti vonj rosnih rož. Krista se strahoma vzbudi. Že je jutro! Hitro vstane, si s tresočimi rokami zapenja preprosto obleko ter začne naglo in nemirno pospravljati izbico. Ni še dokončala dela, ko se odpro vrata. »Kaj, mati, ste že vstali!?« — »Ne vem, kaj mi je. Nemirna noč je bila. Pa ti si bolna! Čisto bleda si!« — »Ne, saj mi ni nič!« Nesigurni smeh je hripav in tuj. Če sedaj pride! Hitro pred hišo, da ga kdo domačih ne bi zapazil. »Kam pa vihraš ko veter?« V materinem glasu zveni ljubeča skrb, a Krista ne sliši.

Jutro je zlato, polno bisernega nakita. Krista ne vidi ne bisernih deževnih kapljic ne zlata. Srce je nemirno, da boli. Že pozno jutro je. »Oh, ne ve, kako me skrbi! Utrujen je zaspal in morda še spi! Glej, Tea prihaja po poti. Vsa resna je in zamišljena. — Klanjam se, gospodična!« — »Dobro jutro, Krista! Kaj se sprehajate?« Glas je prijazen, a trd ko v trpki jezi; dvoje ozkih temnih obrvi je tesno stisnjenih. »Pa ste tako zgodaj budni, gospodična?« Kristin glasek je droban in pogled plašno premeri cesto. Če sedaj pride! — »Res, zgodaj me je papa vzdramil. To jutro je grozno ko — — ko življenje.« — »Gospodična!« — »Da, Krista! Blagor vam, ki imate dva brata — in oba poštenjaka od temena do pete... No, kaj bi tajila! Vam, Tinetovi sestri, zaupam; vam edini. Molčali boste, kakor bom tudi jaz drugim molčala.« Glas se trga v žalostnem gnevu. »Ni vreden slavnih činov svojih velikih pradedov. Lahkomiseln je bil vedno. A, odkar je pred štirimi leti spoznal plesalko Citty, je živel samo njej. Ta Citty! Denar in denar in zopet denar! Neštetokrat sta se sporekla z očetom, snoči huje ko prej. No, zjutraj sva našla izplenjeno blagajno in v njej listek, da odpotuje k njej in da se v očetovo hišo ne bo več vrnil.« Tea strmi v nebo. Ponosna glava je dvignjena, ko da kljubuje viharjem. Krista ne vidi ne gozda ne steze. Hripavo se utrga iz stisnjenega grla: »Kdo?« Tea se čudi. »Kdo? Niste razumeli? Silvo, naš Silvo je pobegnul. Sedaj nimam več brata. — A kaj vam je, Krista? Krista, za božjo voljo! Oklenite se me, h klopci vas peljem.« Krista ne vidi, ne sliši. Rdeče megle jo ovijajo z ledenoopolzkim mrazom, v ušesih bučijo slapovi vročih veletokov. Le zvoke klopotcev še sliši, ki zoprno pojo; sedaj razume njih porogljivost: tat, tat, tat, tat...

VIII.

Ko se zbudi, sloni v Teinem naročju; Tea jo tolažeče boža s toplo dlanjo. »Krista! Življenje je hudo; je grozna pošast, ki biča človeka, da se zgrudi od bolečin. A ravno v trpljenju rastemo in spoznavamo, kako ničevno je to, v kar smo verovali, upali, kar smo ljubili. Čas bo celil rane, le dih trpkosti bo ostal ko boleč spomin. In življenje bo zopet lepo. Bolj tuji mu bomo in bolj daleč, kajti trpljenje nas dviga iz zemlje k božanstvu. Nekaj vas namreč mora in more tolažiti v vsaki bridkosti. Glejte, nisem svetnica, niti toliko pobožna kot je sleherna priprosta vaška ženica; a vem: On, ki ima preštete lase na moji glavi, me bo vodil v bridkosti, da bo trpljenje meni in drugim v blagoslov. Zato sprejemem vsak udarec — tudi tega pretekle noči — z mirnim ponosom. Veste, aristokratinja sem; tudi po duši. Ne bo me podrl vihar, ne da bi bila plazeče brinje. Nikdar! Ponosna, visokovitka jelka vrh gore sem. To hočem biti do smrti. Saj veste, kako je pel Gregorčič: Ti streti me moreš, podreti nikdar, usode sovražne

besneči vihar! Tako tudi vi mislite, Krista! Sedaj vas pustim samo, da se v samoti umirate. Z Bogom, Krista!« Bela roka ji tolažeče popravlja potne lase. Ko bel cvet drsi ozka dlan po zlatem valovju las.

Krista je sama. Široko odprt pogled je bel, moten in brez cilja. Roke in noge drgetajo, zobje udarjajo ko v mrzlici. »Umreti, umreti!« Blazno se zajeda temna misel v možgane. »Ne domov, ne k materi, ne k očetu! Umreti, umreti!... Smrt, pridi sama, pridi ti k meni, da ne bo treba meni k tebi...«

Zvok težkih korakov v bližini jo sune, da zbeži ko preganjana srna. Misli se krčijo v črn voz, noge se opletajo, a najdejo smer, da hite, kamor jim veli srce: k Njemu, da se vsaj za hip odpočije, da Ga roti in prosi, da vsaj domu prizanese...

V svetišču še tke zadnji polumrak skrivnostne tančice pri oltarju lurske Matere božje. Glavni žrtvenik čaka s prižganimi lučkami svete daritve. Stara, revna ženka, zvana »sveta Lojza«, moli z zateglo pojočim glasom litanije lurske Matere. Zaspano odgovarja peščica mrmrajočih glasov.

Krista poklekne v mrak k Marijinim stopnicam. »Ti usmiljena! Ti pomagaj! Varuj dom, da ne bo razprodan, teptan!... O, mene, mene kaznuj, drugim prizanesi! Pusti me umreti! Le smrt zbríše mojo krivdo! — Smrt zbríše? — Ne, ne zbríše! O, Mati Usmiljenja, usmili se! Glej, vsa se ti žrtvujem, vsa! Prizanesi! Razodeni, kaj naj storim! O, temne misli trgajo mojo dušo. Niso iz nebes, niso Tvoje, a podlegla jim bom obupana, zlomljena. Svetuj! Pokaži pravo pot! Kako je dejala Tea?... Da bo trpljenje meni in mojim v blagoslov...«

V hladni molk cerkvenih obokov doni starikavi glas »svete« Lojze: »Naša ljuba Gospa lurska, ki si k ljudstvu obrnjena rekla: Pokora, pokora, pokora...« — Globoko vzdihne trudno mrmranje: »Prosi za nas!« (Dalje prihodnjič.)

Š. Perovšek:

V kapelici!

*V kapelici klečim,
pred Teboj o Mati mila.
Pogled upri v dušo mojo,
ki težko čaka tolažila.*

*Kajne o Mati blaga,
da spomniš se na me.
Zaupno čaka srce moje,
ozri se, ne zapusti me.*

*S tolažbo v srcu vstanem,
zazrem še enkrat ji v oči.
Povsod Brezmadežna me vodi,
Ti moja si, jaz verna Tvoja hči.*

Mis Perkins, do nedavnega voditeljica državnega delovnega urada v Newyorku, je kot prva ženska prevzela ministrstvo za delo.

Dušica:

Ljubezen.

Ljubila je življenje in ni si kratila veselja. Vse se ji je zdelo lepo, čarobno, la ko se je naveličala ene stvari, je hitela k drugi. Metulj je bila, lahkokrnil in živahen. Smejala se je resnim in tihim ljudem.

Pa je neki dan srečala njega, molčeč in resnega lica je bil, tihe in globoke so bile njegove oči. Pogledal jo je, da ji je zamrla na ustnah šaljioka in vendar je bil njegov pogled tako blag. Nekaj se je zganilo v njenem srcu, nekaj skronostno vstrepetalo.

Od tistega dne je presojala življenje drugače. Kar je do tedaj bilo zanemarjeno v njeni duši, je zdaj začelo kliti, brsteti in cvesti in v tem cvetju se je pojavila najlepša, najbolj dišeča cvetka — ljubezen.

Obenem s cvetjem pa je raslo trnje. A čim gostejše je bilo trnje, tem prijetnejše je mirisal cvet, tembolj divno je cvetel. Niso ga strli viharji, ni ga umoril mraz, ni povenel od vročine. Čuvala ga je skrbno in zvesto.

Spet sta se srečala. Uprl je v njo sooje mirne oči — videl in spoznal...

Ni bilo treba besed, umela sta se brez njih — cvetje ljubezni pa je cvetelo še bolj bujno, dehtelo še bolj opojno.

Bili so lepi dnevi. Mogoče bi se bil iz cveta razvil lep plod — sreča, mogoče? In vendar se ni.

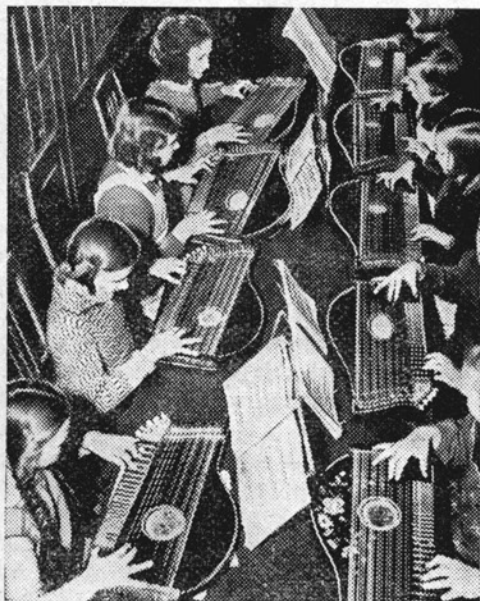
Zakaj se ni?

Kruta roka je posegla vmes, zatrla, zamorila krasni cvet.

Z blatom je obsula svetišče duše, vrt srca, uničila vse...

Od takrat se ona ne smeji več kot nekaj. In če se smeji, je v njenem glasu disharmonija...

On pa je še bolj resen in molčeč...

Tirolske deklice pri citrah. Vso zimo so se pridno vadile, da pri prvih pomladnih mladinskih veselicah lahko nastopijo s to na Tirolskem tako priljubljeno glasbo.

† Kolodvorski misijon †

Peleasa:

Na potovanju.

Bilo je 30. septembra leta 1930, ko sem zapuščala divni kotichek, tam ob vznožju Mont Blanca, kjer v opatiji Hautecombe ob mirnih bregovih Bourgetskega jezera savojski vojvode spe smrtno spanje, kjer je sanjaril Lamartine in kjer je Rousseau sedel ob nogah gospe Warrens.

V Parizu so me zadržali opravki radi listin in tako sem zamudila brzo vlak, ki bi me bil v petih urah pripeljal v Bruselj. Naslednjega dne pa sem morala že v zgodnjih dopoldanskih urah stati pred strogimi profesorji. Sedla sem torej v prvi večerni vlak, ki je vozil proti severu. Bil je lokalni vlak, kakršne vidimo v Belgiji večkrat na flandrijskih progah: okna so obenem tudi vrata. Nikoli mi niso ugajali. Nekam tesno mi je bilo pri srcu vsakikrat, kadar sem morala sedeti v takem vozu. In morala sem tolikokrat!

V Parizu je bil vlak precej zaseden. Proti belgijski meji pa se je začel prazniti. Nasproti mi je sedela dama srednjih let, tip srednje meščanke. Bila je zelo zgovorna in mi takoj povedala, da gre obiskat sestro, ki da leži bolna v Bruslju. Ko smo se bližali meji, je začela skrivati stvari, ker je slutila, da bodo prišli finančni uradniki. Tedaj sem postala pozorna, ker sem ugotovila, da vsebina kovčega nikakor ni odgovarjala njeni zunanosti, še manj pa njenim besedam. Ker sva bili sami v vozu in ker sem vedela, da moramo v kratkem skozi predore, mi je postajalo tesno pri srcu. Dobra ženica pa se je tudi začela čudno obnašati, nekam vsiljiva je postajala. Tudi misel na strašni vlak me je vznemirjala. Komaj sem dočakala postaje, kjer sem lahko vstopila v drugi oddelek.

Tam pa nisem našla nič boljšega. V kotu je sedelo mlado 16—18 let staro dekle. Trije gospodje, prostega

vedenja in še prestejšega govorjenja so silili v njo. Dva sta se nato takoj odstranila in kmalu tudi izstopila, tretjemu pa tudi jaz nisem bila dobrodošla.

Dekle ni znalo niti besede francoski. Vozilo se je iz Pariza, kamor ga je bilo gnalo hrepenenje po znanju jezika. Bila je le nekaj dni v neki družini, nato pa si je zaželelo v domovino. Starši so ji poslali vozni listek Pariz—Rotterdam, kjer je bila doma. Zdaj se je vračala brez vsakega denarja, brez znanja jezika. Kaj čuda, če bi bila še isto noč padla kopovom v roke. Poštena, nepokvarjena in neizkušena Holandka je bila.

Ob 2 zjutraj smo prišli v Bruselj na kolodvor Quartier Leopold, odkoder sem morala jaz na južni kolodvor. Ker sem vedela, da mora tudi ona tja, sem jo povabila v avto (cestna železnica ponoči tudi v Bruslju miruje) in ko sem zvedela, da se šele ob 8 zjutraj lahko odpelje proti Rotterdamu, sem jo oddala kolodvorskemu misijonu, ki ima v Bruslju vprav na kolodvoru eno spalnico za take primere. Sama pa sem se ob 4 zjutraj odpeljala v L. in prav nič več nisem mislila na ženo, pred katero sem bežala, da sem rešila drugo.

Za veliko noč. Lepa navada, da izražamo za razne praznike in godove svojim prijateljem in znancem svoja voščila, se je mnogokdaj in mnogokje izprevrгла v grdo razvado, da ljudje segaajo po raznih neokusnih in milo rečeno nelepih razgledicah. Sedanji časi s svojimi mnogoterimi težavami in zlasti z občutnim pomanjkanjem gotovine, seveda to navado in razvado zelo omejujejo. Kljub temu je izdal ljubljanski Kolodvorski misijon serijo štirih razglednic, ki so zelo lepe in uporabne prav za take godove in praznike. S tem, da nudi občinstvu nekaj resnično lepega, pa zasleduje tudi lastno korist v tem, da mu da vsaka razglednica majhen prispevek za vzdrževanje njegovega dela t. j. za oskrbo in varstvo potujočega ženstva, za vzdrževanje pisarne in zavetišča, kjer nevešča in brezposelna dekleta lahko prenočujejo. Spričo tega dejstva si dovoljuje Kolodvorski misijon najtopleje priporočati svoje razglednice vsem trgovcem, privatni-

kom in posameznikom. S tem, da kupijo te razglednice, pospešujejo socialno delo ene izmed najbolj razširjenih socialnih naprav, ki pride lahko vsakemu posamezniku prav tako v korist. Naj bi p. n. občinstvo

za veliko noč prav pridno segalo po teh razglednicah! Dobe se po trgovinah in trafikah v Ljubljani, Mariboru, Celju i. dr. in pri založništvu, Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica.

Poročila in dopisi

Duhovne vaje v Mali Loki pri Ihanu. Nekaj prav lepih dni smo preživele dekleta na duhovnih vajah v Domu Brezmadežne v Mali Loki od 18.—22. febr. t. l. Četudi smo bile zbrane skupaj iz raznih krajev — 44 po številu — vendar to ni motilo našega veselega razpoloženja ob prihodu. V sveti tihoti in molku smo se potem udeleževale govorov in drugih skupnih pobožnosti v ka-

kličemo: Pridite tudi ve, in same boste v obilici okusile srečo in blagoslov, ki ga delijo duhovne vaje.

Z ljubim Sinom nas blagoslovi Devica Marija. Ena izmed mnogih.

Iz solnčnega Splita stopam kot zavedno »slovensko dekle« med članice »Vigredi«.

Ob vstopu pozdravljam prav iskreno vse članice, želeč veselo, srečno veliko noč,

pelj. Kako blagodejno je vplival ta mir, ta tihota na naše duše. Brezmadežna, ki je z oltarja tako ljubeznivo zrla na nas, nas je podpirala in krepila. Pod njenim skrbnim varstvom in ob spretnem vodstvu preč. g. voditelja dr. Snoja smo imele priliko navdušiti se za lepo krščansko življenje in dobro se pripraviti na prejem sv. zakramentov in spet zadobiti dušni mir. Sedaj šele vemo, kaj je pravi mir, mir Kristusov, ki ga daje On sam, kakor nam je to tako lepo povedal g. voditelj ob sklepu duhovnih vaj. Da, mir Kristusov nosimo v srcu in ta mir si hočemo tudi ohraniti, naj v nas kraljuje in nas spremlja. In tako smo se po treh milostipolnih dneh spet poslovile od ljube nebeške Mamice, od č. g. voditelja in od čč. sester, ki so nam s tako ljubeznijo v teh dneh stregle, ter se nanovo pokrepčane in oživiljene spet povrnile domov z željo, da se ob priliki zopet snidemo. Hvaležne smo preč. g. voditelju in čč. sestram za ves njihov trud, ki so ga imeli z nami. Vsem dekletom pa, ki želijo notranjega prenovljenja,

naj vsa srca občutijo Vstajenje — naj se ob veličastnem pritrkavanju velikonočnih zvonov spomnijo tudi nas, slovenskih deklet, ki smo oddaljene od rodne grude. Posebno tistih, ki tavajo v mraku, po poti prevar, da nehajo sramotiti našo prelepo Slovenijo, naše matere, nas poštena dekleta; da tudi v ta srca prisveti zarja zmagovalnega — Vstajenja! Bog živi! Štefica Perovšek.

Zavaruj se za starost in onemoglost!

Komu je zavarovanje namenjeno?

Kdor je pameten, misli že zdaj, ko je zdrav in mlad, da pridejo tudi zanj leta starosti in onemoglosti. Le redki so tisti, ki si v današnjih časih morejo prihraniti toliko, da bi lahko brez skrbi in strahu gledali v bodočnost. Zato se vsak pameten človek dandanes zavaruje za starost in onemoglost, da tako sam skrbi za druge in drugi skrbe zanj.

Poljski delavci in delavke, služabniki in služkinje, trgovski in obrtniški uslužbenci in uslužbenke, z eno besedo vsi tisti, ki nimate zagotovljene pokojnine za leta starosti in onemoglosti, zavarujte se v zavarovalnem odseku tretjega reda!

Tovarniški delavci in delavke, uslužbenki pri železnici in kjerkoli, ki veste, da je vaša pokojnina premajhna za življenje, dopolnite si jo in se zavarujte za starost in onemoglost pri zavarovalnem odseku tretjega reda!

Gospodarji in gospodinje, ki želite na stara leta, ko boste izročili svoje premoženje mlajšim rokam, priboljšek, zavarujte sami sebe, dokler ste gospodarji sami. Ne bo se vam potem treba bati ne zeta ne sinahe, da bi vam odtrgovali pošteno zasluženi priboljšek. Zavarujte se v mladih letih za starost in onemoglost pri zavarovalnem odseku tretjega reda!

Kateri so glavni pogoji za zavarovanje?

Glavni pogoji za zavarovanje za starost in onemoglost so sledeči:

Kdor se hoče zavarovati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od dobrote bližnjega;
3. ne sme biti star nad 60 let;
4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi nadaljnega pojasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na: »Zavarovalni odsek tretjega reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali pa

na: »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

Koliko se plačuje?

Kakor kdo more in hoče. Devet razredov je. Najnižji je tisti, v katerem se plačuje 20 Din za mesec, najvišji pa je tisti, v katerem se plačuje 100 Din na mesec.

Plačuje se lahko vsak mesec ali vsak četrt leta, ali kadar ima kdo denar. Kdor nad pol leta neopravičeno ne plača nič, mora plačati zamudne obresti.

Koliko se dobi?

Čim dalje časa je kdo zavarovan, tem večjo pokojnino dobi. Prav tako v čim višji razred je kdo vpisan, tem večjo pokojnino dobi. Kdor je zavarovan 30 let (ali recimo, če je plačal za nazaj za 5 let, tedaj 25 let), dobi celo pokojnino, to je v najvišjem razredu vsak mesec 1000 Din, v najnižjem vsak mesec 200 Din. Kdor je manj časa zavarovan, dobi primeroma manj. Po smri dobe svojci šest mesečno pokojnino kot pogrebno in za maše.

Kdaj se dobi?

Kakor hitro zavarovanec ali zavarovanka vsled starosti ali onemoglosti ali bolezni itd. postane nezmožen izvrševati poklic ali delo, ima pravico do pokojnine. Vendar se prvih pet let nobenemu ne izplačuje nič, ker pravica do pokojnine in pogrebne šele po petih letih zavarovanja nastopi.

Ali je to zavarovanje sigurno?

Seveda je. Saj ima zavarovalni odsek po šele dveletnem obstoju že nad en milijon 200.000 Din premoženja, ki je popolnoma varno naloženo.

Pomenki med sabo

Razgovori z gospo Selmo.

Odgovori na pisma.

Zvezdica. Svoj čas je bilo že več dopisovalk, s tem imenom; Ti si, kakor vidim, nova. — Ne bodi žalostna zato, če moraš hoditi bolj trdo in strmo pot kot druge. Če to pot hodiš zvesto in vztrajno, Ti bo v veliko korist: kdor mora premagati mnogo ovir, kleše svoj značaj. Treba je le, da vsak po svojih zmožnostih in po svojih razmerah vedno pravilno ureja svoje dejanje in nehanje. Razmere in zmožnosti so nam kakor stopnice, ki vodijo kvišku; čim več je stopnic, tem više pridemo. — Le pogum in naprej, četudi se Ti zdi, da si šele na najnižji stopnici.

Iskajoča. Nemogoče mi je odgovarjati naravnost; zato se boš morala tudi Ti zadovoljiti kar s tem odgovorom. Prav lepo si opisala svoje življenje in Te kar vidim, kako pridno delaš doma, v trgovini, v go-

stilni in da Te zunaj na polju še najbolj veseli. Takih preokretov, kakor ga opisuješ, je v mladem življenju navadno mnogo. Žmaga tisti, ki je največjega in najtrajnejšega vpliva na mladega človeka. Zato je važno, kakšna je njegova okolica, ki ga najbolj usmerja. Tvoja, praviš, da ni dobra; zato si moraš sama iskati opore drugje in kakor vidim, jo iščeš, si jo našla in se je pridno poslužuješ. Versko življenje, prejemanje sv. zakramentov je pač najboljša opora. Prav iskreno Ti želim, da vztrajaš pri tem. Potem Ti bo vsak dan lažji in uspehi Tvojih trudov so prav gotovi, četudi jih takoj ne vidiš. — Da misliš tudi na možitev, ni prav nič hudega. Če bosta morala čakati na poroko še nekaj časa, potem porabita oba ta čas vsak za svojo izpopolnitev. Čitajta lepe knjige; priporočam Grafenauer »Duhovna rast družine«, Zabret »Sv. zakon vrelec življenja«, »Mati vzgojiteljica«, ki jih dobiš tudi lahko po upravi Vigredi. Prav posebno pa se pripravljajta z molitvijo in sv. zakra-

menti. Zakon potrebuje mnogo božje pomoči in te si izprosita vnaprej!

Sandrina. Ničesar nimam omiliti. Resnica je le ena, zato ne morem obojega verjeti. Kdo je I., ne vem, ker sem Tvoj dnevnik uničila, kakor si želela. Lahko mi verjameš vsaj to, da zame ni imel pomena, da bi ga hranila. Ali naj se mar jaz naslajam na Tvoji čuvstvenosti? Glede I. nimam ničesar reči, zlasti še, če si mu dobra, kakor prej. Le to upam, da Te je preteklost vendar kaj naučila. Bog!

Dušica. Pa se Ti je le malo nosek pobesil, četudi praviš, da sama uvidiš, da dokler si bolna, ne moreš misliti na možitev. Seveda je pa tudi res, da take ljubezni, o kateri

sanjaš, najbrž ne boš dosegla. Torej boš zopet svoje moči uporabljala za obči blagor? Prav, saj je toliko potreb povsod! Kakor čitam, imate neki tečaj v C.? Ali si bila tudi Ti zraven? Prav veselo veliko noč Tebi in vsem pri Vas!

Zora. Vigred Ti hoče biti dobra prijateljica in ta naš kotiček mali domek. Le pridi!

Dobrota. Teško boš našla družbo pa tudi društvo, ki naj Ti bo opora, pa da bi ne imelo religioznosti v svojem programu. Je pač to edina moč, ki trajno usmerja duše.

Nekaterim, ki niso danes na vrsti: prosim nekoliko potrpljenja.

Vsem: srečno veliko noč!

V rožnem domu

F. T.:

Drobcí o obzirnosti.

Sredi najhujše zime je bilo. Star revček, vse premalo oblečen za mrzlo vreme, je meril cesto od desne na levo, od leve na desno in se pogovarjal sam s seboj. Za njim pa je romala vaška mladina, dečki in deklice, ga vlačila za raztrgan suknjič in se mu smejala — — — Zbolelo me je in sram me je bilo za one desetletne deklice, ki so bile tako malo dekliške.

Vsako zimo, ker je pozimi potreba še večja, toliko govorimo o ljubezni do bližnjega. Dobrodela udruženja in privatniki tekmujejo, kdo bo izkazal več usmiljenja; ne, morda beseda ni prava: morda samo tekmujejo, da bi bili ja mi prvi, da bi nas nihče ne prekosal v dobrotelnosti. Toda čudno, da nas tista miloščina, ki jo tako javno delimo, prav malokrat zadovolji v naši notranjosti.

Nekje bi morali začeti drugače. Tako, da bi prosjaku nikdar več ne vrgli kar oddaleč noviča v nastavljen klobuk; da bi nikdar kritično ne motrili staromodne obleke in prav takšnih nazorov naše starejše tovarišice; da bi nikdar več ne govorili godrnjaje o težki dolžnosti dobrotelnosti v sedanjih dneh.

V nemškem dekliškem listu sem zadnjič brala o obzirnosti. Kako mo-

ra to biti najprej spretnost, katere se moramo temeljito učiti. Saj je marsikdo od srca dober, pa je tako neznanško počasen v mišljenju in obnašanju, da vse zamudi. Kot jih je veliko le na zunaj tako uglajenih, da nam takoj priskočijo na pomoč, nam pomagajo nositi bremena, najdejo lepe besede v našo tolažbo, tako nasprotno drugi reveži ob času potrebe kar okamene in se vselej mnogo prepozno znajdejo in zavedo položaja. Zdi se mi, da je pisateljica nadaljevala približno takole: če pa ta volja, da bi bližnjemu v njegovi potrebi vedno pomagali, prihaja iz dobrega srca in če vse to hočemo storiti radi Boga, potem je to naše prizadevanje ne samo spretnost, ampak čednost.

Koliko vaje nam bo še treba! Še in še bi se morali vpraševati: »Ali to bližnjega boli, mu je li to breme pretežko?« Vaditi bi morali začeti prav pri majhnih božjih stvarcah, da bi potem ne grešili nad sočlovekom. Tudi prve pomladanske cvetke, ki jih v neukrotenu pohlepu trgamo cele šope, bi se nam morale smiliti, ako jih mislimo zavreči že na poti domov ali pa jih doma pustimo oveneti. Niti domačih živali, pa naj bo malega kužeta na verigi ali goveje živine v hlevu, ne bi smeli nikdar z brkami in gorjačo učiti izpolnjevati našo voljo. In našim malim bratcem in sestricam naj bi nikdar ne prišlo

na um, da bi nabadali žive hrošče in žuželke in metulje. — Ako bi se tako vadili, potem bi morda ne grešili tolikokrat in tako neusmiljeno nad človekom. Morda bi naš korak ne bil več tako prožen, kadar bi praznih rok spremljali človeka, ki bi kar ječal pod težo zavojčkov in tovorov. In bi ga nič več iz same radovednosti ne spraševali po oni njegovi skrivnosti, katere se on sramuje kot nekakšnega madeža na družinskem dobrem imenu. Opazile bi, da je brezposelni tovarišici zelo mučen razgovor o naši novi pomladanski obleki in o letošnji modi. V njeni navzočnosti bi niti ne govorile o zanošenih oblekah in sestradanih obrazih in nepremišljeno visokih dolgovih drugih siromakov, da ja ne bi sumila, da tudi njo vklepamo v svoje misli.

Če bi se tako v malem vadili, potem bi ne zagrešili tako hudih brezobzirnosti. V revežu, ki bo meril cesto, potem ne bomo gledale samo pijańca; morda bomo prej opazile njegovo preperelo, zelo nezadostno obleko, ki ga nikakor ne more varovati mraza. Pa se bomo spomnile, kako so navajeni naši možakarji, da jim moramo vsako jed ponuditi in pripraviti in postreči z njo. Star revček, ki bi bil potreben prav take skrbne postrežbe, pa je pripuščen samemu sebi: nihče ga ne povabi k mizi; nihče ga ne opomni, naj se za mraz skrbneje obleče — kako in s čim le —; še h gorki peči mu nihče rad ne dovoli, da bi se ne razlezle morebitne živalice. Le očitajo mu in od hiše ga pode, ako je ubogi pijanček nadležen.

Meni se pa le tako zdi, da bi se otroci nikdar ne predrznili tako brezsrčno norčevati iz človeka, ako bi morali biti v domači družini in hiši vedno usmiljeni do živali in bi še v rastlini gledali božjo stvar. Morda je spretnost obzirnosti res težka. Za nas kristjane pa bo lažja, ako se spomnimo, da nam jo je Gospod ukazal z besedami: »Ljubi bližnjega kakor samega sebe!«

Gospodinjstvo.

Zadnjič smo se pomenile o raznih stvarih pri pripravljanju jedil. Ne smemo pa pozabiti tudi na razne težave, ki se tako rade pojavijo prav pri kuhi. Močnate jedi se zelo rade prismođe (pripalijo), zlasti, če so zelo goste. Če pa se prismođe, izgube dober okus ter so včasih povsem nerabne. Gospodinja naj zato s svojo pazljivostjo in natančnostjo po svojih najboljših močeh skuša to preprečiti. Če pa se kaka jed prismođi, je prvo in najvažnejše, da te jedi ne meša. Hitro in neutegoma naj odstavi lonec od ognja in ga postavi v posodo z mrzlo vodo. Na ta način izgubi jed ves trpek okus po pripaljenem. Potem je treba jed predejati v čisto posodo in jo kuhati naprej s trajnim mešanjem. Pri vseh drugih jedeh, ki so se pripalile, pa se treba prav posebno varovati, da jim ne prilijemo vode in jih prav nič ne mešamo, ampak vzamemo iz posode vse, kar se ni pripalilo in predenemo v drugo posodo, v katero smo najprej vlile nekoliko vode ali masti, vsaj toliko, da se dno pokrije. Danes pa je primerno, da se pogovorimo tudi še o pripravljanju juhe, da pridejo polagoma tudi še vse druge jedi na vrsto.

Mesno juho imenujemo prav za prav vodo, v kateri se meso kuha z vsemi dodatki, ki so se pri kuhi izpremenili v tekočino. Ti dodatki so v glavnem izvlečki iz raznih zelenjadi in soli, ki jih že iz navade ali pa dobre izkušnje radi devljemo v juho. To prav za prav niso hranila, ampak le dobre dišave in prijetni okusi. Juha ima v prvi vrsti namen nekoliko razdražiti želodčne sokove in tudi želodčne živce, pospešiti izločevanje teh sokov, da se prebava takoj prične in more izrabiti tudi vse jedi, ki so še na vrsti pri obedu. Najbolje je, če postavimo meso v mrzli vodi in ga pustimo, da se počasi kuha pokrito. Vode ne smemo prilivati, ker bi bila potem juha slaba in bi tudi meso izgubilo mnogo svojega okusa in moči. Zelo dober okus napravijo juhi razne zelenjadi, kakor peteršilj, korenje, zelena itd., vendar je treba paziti, da ne denemo tega vsega preveč, zlasti ne enega, da ni potem okus po eni stvari prehud. Počasi naj se juha kuha vsaj dve uri. Potem jo precedimo in zakuhamo. Za bolnike je treba odstraniti tudi maščobo, ker je ta težko prebavljiva. To storimo najbolje, ako pustimo, da se juha ohladi, pri čemer se napravi bela plast masti, ki jo potem lahko odstranimo. Še vročo mastno juho pa za bolnike nekako posnamemo, t. j. odstranimo maščobo, ki se na vrhu naseda.

Navadno juhe ne jemo čiste, ampak zakuhamo. S tem, da juho zakuhamo jo izpremenimo in tudi izboljšamo. Navadne zakuhe so: jajnine, riž, zdrob, razni žličniki itd. Večkrat pa rabimo tudi juho za izboljšanje raznih polivk in podobnega, kar je pa navadno že prirejeno s prežigom. Na ta na-

čin pripravljamo paradiznikovo, zelenjadno in vse druge vrste takih juh, za katere rabimo svetel prežig. Za polivke pa rabimo največ temen prežig, t. j. moko prežgemo v masti med stalnim mešanjem do temnorjave barve, dočim je svetel prežig tak, da moka le zarumeni. Pri vseh prežigih je treba pomniti, da mora biti mast zelo vroča, preden denemo moko vanjo. Ko dobi moka zaželeno barvo, prilijemo med stalnim mešanjem mrzlo tekočino, ker na ta način ne nastanejo svaljki. Prav pogosto vzamemo za zalivanje raznih prežigov kostno juho, ki jo dobimo iz kosti, ki jih temeljito izkuhamo. Na umeten način dobimo lahko tako juho, ako raztopimo v vroči vodi magijevu kocko ali pridenemo ali razne juhine konzerve.

Juhe s prežigom zlasti rabimo za postne dni. Znane so krompirjeva juha, riževa juha, zelenjadna juha, juhe iz raznih stročnic itd. Ponekod zelo mnogo rabijo razne mlečne juhe, pri katerih je glavni sestavni del mleko, ki ga vežemo z moko, rižem ali drugimi mlevskimi proizvodi. Pri vseh teh juhah je treba pomniti, da jih je treba stalno mešati. Tudi sadne juhe so ponekod v navadi, zlasti za otroke.

Za štiri osebe računamo 1 liter gotove juhe. Ako pa je juha glavna jed pri obedu, tedaj je pol do tričetrt litra gotove juhe treba za eno osebo.

Kuhinja.

Zdrobovi ocvrti cmoki. 1 liter mleka, četrt kg zdroba, 3 jajca, 2 mali žemljici, sol, žlica sladkorja, majhen košček presnega masla, ki naj ne presega ene osminke. Mleko vlijemo v posodo, ki smo jo prej zmočile z vodo, da se mleko ne pripali. Pridenemo primerno soli in presno maslo ter pustimo, da zavre. Potem stremo med stalnim mešanjem zdob v vrelo vodo in pustimo, da se 10 minut kuha. Potem umešamo z nekoliko vode razredčene rumenjake vmes, odstavimo lonc z ognja in vmešamo sneg iz treh beljakov. Ko je masa ohlajena, napravimo z roko, ki smo jo prej pomočile v moko, drobne cmoke, jih potresemo z naribanimi drobtinami dveh žemelj in jih ocvremo v masti.

Svinjski ocvrti koteleti. Svinjske kotelete (zarebrnice) potolčemo, jih potresemo s soljo in poprom, in pustimo, da se razsolé. Med tem časom stepemo jajce na krožniku, pomočimo posamezni kos vanj, večkrat obrnemo v drobtinica in jih potem pečemo v

dobri masti lepo temnorumeno in jih damo v vroči skledi na mizo.

Ledvice. Najprej ledvice operemo, jih razrežemo v lepe rezine, jih osolimo, potresemo s poprom, počakamo, da se razsole, med tem časom raztepemo jajce, jih pomočimo vanj, obrnemo v drobtinica in jih pečemo v vroči masti. Ali na drugi način: Ledvice zrežemo na kocke, jih denemo v vročo mast, stalno mešamo da hitro zarumene. Potem opravimo nekoliko z moko, da tudi ta zarumeni in prilijemo toliko vode, da nastane pol gosta močna polivka. Nazadnje po potrebi še osolimo, popopravimo in morebiti nekoliko okisamo. Ta jed ne sme čakati.

Preprosta torta. (Zdrobova, krompirjeva ali fižolova.) Rabimo: 4 jajca, 150 gr sladkorja, sok in lupinico 1 limone, malo žličko ruma in po izbiri: ali 280 gr zdroba ali 280 gr kuhanega pretlačenega krompirja ali 280 gr pretlačenega fižola. (Fižolova torta ima tak okus, kakor kostanjeva.) Priprava: rumenjake s sladkorjem vmešamo, da se peni, pridenemo vse druge dodatke, nazadnje sneg. Vso maso spravimo v dobro s presnim maslom pomazano obliko in pečemo 1 uro. Šele drugi dan prerežemo počez in nadevamo s poljubno marmelado ali s kremo. Najbolje je, da z marmelado ali s kremo tudi prevlečemo, seveda lahko tudi s preprosto glazuro.

Vprašanja iz gospodinjstva.

Skoraj gotovo bom že prepoznala s svojim pismom in odgovorom »Vigrednicama« Bariki Š. in Angeli B., ker se pač človek tako težko in nerodno pripravlja k pisanju. Pa ko bi še v miru in nemoteno mogla pisati, bi že še, tega pa ni prej, da gredo vsi spat, potem pa mrzlo postane v kuhinji, pa tudi dremota me premaguje. Nočem pa tudi, da bi drugi videli in tako se od dne do dne odrija. Pa bom vseeno napisala ta dva nasveta, če se ni nobena druga oglasila, bo že prav prišlo, pa pozneje, če je pa katera pred menoj, pa tudi nič ne škodi, morda je še bolje povedala kot jaz. In še par drugih nasvetov bom napisala, morda bo eni ali drugi kdaj prav prišlo, saj pravijo, da je dober svet boljši kot cekin. Prosim pa cenj. Vigrednice, naj mi oprostite, ker bom kar tako pisala, kot so recepti v kuhinjski knjigi, namreč: »Vzemi, naredi« — ne pa »Vzemite« itd. (Piše M. T. v V. g.)

Najprej Bariki Š.: Na deskí ali prtú pusti na tenko potresene rezance, krpice, polžke itd. tako dolgo, da se popolnoma po-

---

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašić) v Ljubljani, Masarykova c. 12. —

Uredništvo in upravništvo Masarykova cesta 12. palača Vzajemne zavarovalnice.

Odgovorna urednica: Poženel Zora.

Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč

sušijo (vsaj 24 ur), večkrat jih rahlo premešaj ali obrni. Potem jih narahlo poberi v posodo, najboljša je škatla iz lepenke, in jih hrani na suhem prostoru. Tako spravljene so lahko 1—2 meseca stari.

Odgovor Angeli B.: Pečenko, ki jo misliš hraniti (je lahko tudi druga, ne samo v mrežici) speci, bolje majčkeno premalo, kot pa preveč, položi še gorko v primerno posodo in zalij z razgreto mastjo, da je meso čisto pokrito. Kadar rabiš, odgrni mast na stran, meso pa daj za četrto do pol ure v kozici v pečico, da se pregreje in od zunaj zapeče. Če je v mrežici, moraš posebno previdno ravnati, da je ne raztrgaš, ko jo ven jemlješ. Če pa želiš še bolj zanesljivo ohraniti pečenko, jo shrani pa v Reksovih ali Wekovih kozarcih, bolj širokih in nizkih. Kozarcu primeren kos mesa speci (soliti ne pozabi) med pečenjem polivaj z juho ali vodo, pečene ga deni v kozarec, vlij nanj sok od pečenja, na vrh pa vlij čiste masti, da se meso pokrije. Ko se popolnoma ohladi, zapri kozarec z obročkom in pokrovcem, pritrđi s peresom (Feder) in kuhaj v sopari pol ure. Če napraviš pa več kozarcev, jih pa v Wekov aparat vloži in vkuhaj. Kadar rabiš, odpri kozarec, vzemi meso ven in prepeci, kot prej omenjeno. Če se kozarci neradi odpirajo, jih daj v hladno vodo in postavi na štedilnik, da se precej segreje, pa se bo rado odprlo. To velja tudi za sadje in sočivje.

Kdor ima rad pečene mesene klobase, jih tudi lahko vloži. Najbolje je, klobase ravno takrat peči, ko se zabela cvre; pečene vloži v lonec, zalij z malo ohlajeno čisto mastjo in hrani na suhem in hladnem. Do žetve in mlačve in še dalje ostanjeto, ko pa se enkrat posodo načne, se mora pa vselej dobro nazaj poravnati mast, da ne pride zrak do klobas. Dosti več kot en mesec naj se ne pusti načetih.

Kako se pa prekaženo meso hrani v masti, pa mislim, da je že splošno znano, če pa morda sem pa tja katera še ne ve, pa tudi to omenim ob kratkem. Za vlaganje v mast so najprimernejši bolj majhni kosi, če le mogoče brez kosti. Lahko se n. pr. šunka takoj sveža lepo po pregibih razdeli v več manjših kosov, ki se potem nasolijo in prekadijo. Ko prekaženo meso že nekaj dni na zraku visi, ga lepo umij in dobro posuši. Tudi posoda, kamor boš vlagala, mora biti čisto suha. Ocvirkovo mast toliko segrej, da je mehka, vendar pa ne tekoča. Deni v posodo toliko masti, da je dno pokrito, potem pa meso, kos poleg kosa, dotikati se pa ne sme, pokrij potem z mastjo, in dobro zatlači in zamaši, da nikjer ne ostane praznega prostora med kosi, zopet naloži vrsto mesa in zatlači kot prej, tako dolgo, dokler imaš kaj mesa. Na vrhu še prav posebno dobro zatlači, da ne pride zrak in plesnoba do mesa. Zato moraš paziti, da masti preveč ne razgreješ, ker bi se sicer ne dala dobro tlačiti. Najbolj zanesljivo boš pač seveda z rokami naredila, ker imaš pa potem zelo mastne, si jih pa najprej z otrobi ali koruzno moko oteri, potem šele v gorki vodi z milom umij.

Zdaj pa še nekaj drugih reči. Že več let so mi kurje uši v kurniku veliko prizadajale,

ker jih nikdar ni bilo mogoče ugonobiti. Vsako spomlad so se pojavile v velikih množinah, jaz pa sem ostala brez vse moči pred njimi. Cele kotle kropa s sodo sem napravila in polivala stene in ogrodje v kurniku, vse lahko odstranljive dele smo nadomestili z novimi in ves kurnik znotraj in zunaj smo močno pobelili z apnenim beležem, pa je vse skupaj prav malo izdalo. Katera uš ni neposredno na hrbet dobila kropa, je bila potem še bolj živa, kot poprej. Kmalu na to sem pa v »Vigredi« brala, da se odpravijo z zelenimi jelševimi vejami, ki naj se zvečer v kurnik nastavijo, ponoči da uši nanje zlezajo, zjutraj pa se veje z ušmi vred uničijo. Jaz sem si nasvet zapomnila in sklenila ob prvi priliki se ga poslužiti, čeprav sem dvomila, da bi bile vse uši toliko »pametne«, da bi se na veje spravile. Preden sem pa to izvršila, pa mi v tozadevnem pogovoru neka stara ženica pravi, da ni boljše in zanesljivejše reči zato, kot pretrolej. Nemudoma se spravim na delo, prepleskam ves kurnik s petrolejem in vse uši so zginile. To sem zato tako obsirno popisala, da je bolj razvidno, kako trdne in žilave narave so uši, pa tudi to, da apno nima take moči, kot mu jo pripisujejo. Saj je »Slovenec« še pretaklo jesen ravno to priporočal, kar sem jaz že par let prej brezuspešno uporabljala. Da je namreč proti kurjim ušem najučinkovitejše sredstvo, popolnoma prebeliti kurnik; jaz pa to enostavno zanikam in bi bila to tudi že »Slovencu« sporočila, ko bi ne bilo tako sitno pisati. Če jih vrela voda ni pokončala, jih tudi apno ne more, in jih reš ni. Pač pa je petrolej zares dober in na vse zadnje tudi ne tako drag, da se ga ne bi splačalo uporabiti za to. Jaz torej jasno priporočam to sredstvo vsem, ki jim uši preglavice delajo.

2. Večkrat pride gospodinja v hudo zadrego in si ne zna pomagati, če začne napolnjena posoda puščati, bodisi od, ali kad ali karkoli. Suha in prazna posoda se lahko s smolo ali pečatnim voskom zalije, na mokro se pa smola ne prime in če polne posode ne moremo tako obrniti, da je poškodovano mesto zgoraj, je niti nakopati ne moremo na rano. Kaj tedaj početi? Vina ni mogoče brž pretočiti, ker ni drugega soda pri roki, zelja ali repe iz kadi tudi ne preložiti, škoda se pa dela, ker vino odteka, ker je zelje, repa na suhem! Stolci vliškega kamna toliko, da imaš za eno žličo prahu (če je velika odprtina pa razmeroma več), deni v kako slabo posodico ali črepinjo eno dobro žličo ugašenega apna, morda tudi par kapljic vode, stresi vinski kamen ymes in zelo urno premešaj in brž zamaži razpoko. Delati moraš zelo hitro, ker se takoj strdi, da se potem sploh ne da več rabiti, zamaši in zasuši pa tudi razpoko takoj in čisto ustavi prekanjanje. Jaz sem na ta način že veliko odtokov ustavila, ko je skoraj curkoma uhajala tekočina. Seveda, če je hud odtok, je treba pač več in močnejše pripraviti. Ko sem še v šolo hodila, sem nekje brala ta nasvet in me je že neštetokrat rešil iz hudih zadreg. Treba je pa roke brž temeljito umiti, ker je to zelo razjedljiva reč, tako da bi kožo tudi do krvi razjedlo, če bi dolgo časa pustila.

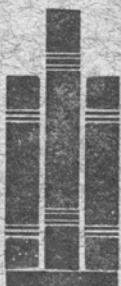
(Dalje prih.)

KNJIGOVEZNICA

Jugoslovanske tiskarne

p r e j

K. T. D.

**Črtnalnica in tvornica poslovnih knjig
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II**

Priporoča svojo stalno veliko zalogo mnogovrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka. Vstopnice za razne prireditve, blagajniški bloki i. t. d.

Kadar rabite novo pohištvo

*ali strokovne
nasvete o prak-
tični opremi sta-
novanj, obrnite
se zaupno na
tovarno finega
pohištva*

Erman & Arhar Št. Vid

*Tu dobite vsak
čas moderne in
solidne izdelke
po konkurenčni
ceni. / Načrti in
strokovno mne-
nje brezplačno.
/ Ilustrirani ka-
talog Din 30.—
v znakah. /
Pišite še danes!*

Ako gre za

zavarovanje

pride v poštev le

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani

Miklošičeva c. 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonove
2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »Karitas«

**Zavarujte sebe in svoje imetje
edino pri naši domači
slovenski zavarovalnici**

Jugoslovanska fiskarna v Ljubljani

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigoveznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

Najmodernejša grafika Jugoslavije